

ალინა ბაღიშვილი
ფილოლოგიის დოქტორი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
საქართველო, თბილისი,
alina.baghishvili@tsu.ge, 599 35 27 38

ნანული კატარავა
ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი,
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი,
საქართველო, თბილისი,
nanuli.katcharava@tsu.ge, 599 30 14 12

მცენარეთა აღმნიშვნელი ლექსიკა სამეგრელოს ტოპონიმიაში (ნაწილი II)

მოკლე შინაარსი

ნაშრომი წარმოადგენს „ახალციხე – 2015“ ონომასტიკურ კრებულში დაბეჭდილიამავე სახელწოდების სტატიის გაგრძელებას, მეორე ნაწილს. ამჯერად განხილულია სამეგრელოს მარტვილისა (სამხრეთ ნაწილი) და წალენჯიხის რაიონებში დადასტურებული მცენარეული ლექსიკიდან მიღებული ფიტონიმები, ოიკონიმები, ჰიდრონიმები, კომონიმები და სხვ. ტოპონიმები კლასიფიცირებულია მათი მაწარმოებელი აფიქსების მიხედვით. მცენარეთა სახელებიდან მომდინარე ტოპონიმის შესწავლა ნათელ წარმოდგენას გვიქმნის როგორც მცენარეული საფარის, ასევე ამ მხარის მოსახლეობის სამეურნეო ყოფის შესახებ ძველთაგანვე. საკვლევ ტერიტორიაზე გავრცელებულია სხვადასხვა სახეობის მცენარეები: მერქნიანები, პურისა და ხეხილის ჯიშები, კენკროვნები, პარკოსნები, ნაირგვარი ბალახეული, მათ შორის სარეველაც. ნაშრომს ახლავს მოძიებული კოლხური ვაზის ჯიშების ნუსხა, 96 ერთეული.

სამეგრელოს ტოპონიმიაში დასტურდება ისეთი მცენარეთა სახელები, რომლებიც მეგრულ-ქართულ ლექსიკონებსა და ბოტანიკურ ლექსიკონებშიც კი არ არის შეტანილი. ისტორიული კოლ-

ხეთის ტერიტორია იყო არა მარტო ოქრომრავალი, არამედ ფლორამრავალიც, ცნობილი თავისი უნიკალური მცენარეული საფარით, რაც მკაფიოდ აისახამიკროტოპონიმიაში.

საკვანძო სიტყვები: ტოპონიმია, სამეგრელო, მცენარეთა ლექსიკა

Alina Baghishvili,

Doctor of Philology, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University,

Tbilisi, Georgia,

alina.baghishvili@tsu.ge, 599 35 27 38

Nanuli Katcharava,

Doctor of Philology, Associated Professor,

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi, Georgia,

nanuli.katcharava@tsu.ge, 599 30 14 12

DENOTING VOCABULARY OF PLANTS IN SAMEGRELO TOPONYMY

(Part II)

Abstract

The work is a continuation of the article of the same name printed in the onomastic collection "Akhaltikhe - 2015", the second part. This time, phytonyms, oikonyms, hydronyms, commonyms, etc. obtained from the proven plant vocabulary in Martvili (southern part) and Tsalenjikh districts of Samegrelo are discussed. Toponyms containing plants are classified according to their producing affixes. The study of toponymy derived from the names of plants gives us a clear idea of both the vegetation cover and the agricultural existence of the population of this area since ancient times. Different types of plants are spread in the research area: woody plants, breadfruit and fruit trees, berries, legumes, various herbs, including weeds. The work is accompanied by a list of Kolkhi grape varieties, 96 items.

The names of such plants are confirmed in the toponymy of Samegrelo, which are not even included in the Megrelian-Georgian dictionaries and botanical dictionaries too. The territory of historical Kolkheti was not only rich in gold, but also rich in flora, known for its unique vegetation, which is clearly reflected in microtoponymy.

Key Words: toponymy, Samegrelo, plant vocabulary.

შესავალი. „ახალციხე –2015“ ონომასტიკურ კრებულში წარმოდგენილ სტატიაში მიმოვიხილეთ მცენარეთა აღმნიშვნელი ლექსიკა სამეგრელოს ტოპონიმიაში შემდეგი რაიონების მიხედვით: აბაშა, ზუგდიდი, მარტვილი (ჩრდილოეთი ნაწილი), სენაკი, ფოთი, ჩხოროწყუ, ხობი. ამჯერად განვიხილავთ მარტვილისა (სამხრეთ ნაწილი) და წალენჯიხის რაიონს. ამით დასრულდება სამეგრელოს ყველა რაიონის მიმოხილვა ტოპონიმიაში მცენარეთა აღმნიშვნელი ლექსიკის გამოყენების თვალსაზრისით.

მსჯელობა. მცენარეთა შემცველი ტოპონიმები დალაგებულია მათი მაწარმოებელი აფიქსების მიხედვით.

პირველ რიგში ვიხილავთ ტოპონიმებს, რომელთაც **პირდაპირ, ყოველგვარი მაწარმოებლის გარეშე ჰქვია მცენარის სახელი.** მაგალითები: **ადესა** (ვაზის ჯიშია) ჰქვია ტყეს ეთაფლანძმეში, მარტვილის რ-ნი; **ამბალახა** (ვაზის ჯიშია) - ბორცვი ეოდიშარიეში, მარტვილის რ-ნი; **ბალი** - ვენახი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ბარცხი** (ქართ. თავვისარა) - ფერდობი დობერასთან, მარტვილის რ-ნი; **ბაცუ/ბაცოუ** (ქართ. ზღმარტლი) - ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში; ბორცვი სოფ. სერგიეთში, მარტვილის რ-ნი; **ბოგვერი** (ბალახის სახელია, ქართ. ურო) - მინდორი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **გვიმარა** (ქართ. გვიმრა) - ბუჩქნარ-გვიმრნარი სოფ. მუჟავა, წალენჯიხის რ-ნი; **კაკირი** (ქართ. ირაგა) - ტყე სოფ. გოლასქურში, სენაკის რ-ნი; პაატა ცხადაიას მიხედვით, კაკირი ხეზე ნაჭდევის გაკეთებას ნიშნავს. მაშინ როცა კაკირი მეგრულად ზოგადად აღმნიშვნელია ყველანაირი ფხალეულისა, რომელიც ხის გობში იწყება ანუ დაკეპილი ფხალეული არის კაკირი. **კაცხა// კაცხარა**(ქართ. ეკალიჭი) -ადგილი სოფ. სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი (შდრ. კაცხი - კაცხის მონასტერი, კაცხის სვეტი ისტორიული კოლხეთის ტერიტორიაზე). **კორჩხელი**(ქართ. ეკალ-ლიჭი) - ადგილი სოფ. ლებარდეში, მარტვილის რ-ნი; **ლერწმანე//ლერწმინა** (ლერწამი, მეგრული სახელწოდებაა ლარჭემი) - ტყე-ფერდობი სოფ. ქალაღალში, წალენჯიხის რ-ნი; **ლიხი** (ქართ. მაღალი შამხნარი) - ადგილი შუშელის მთაზე, მარტვილის რ-ნი; შდრ. **ლიხის მთა**; **ლიხნი** (ვაზის მაღლარი. მაღალ სარზე - ოლიხნარზე გასხლული ვაზის მიშვებასლიხნუა ეწოდება(კეკელია,2022, 234-237)) - ადგილი სალხინოს სატყეოში, მარტვილის რ-ნი; შდრ. სოფ. **ლიხნი აფხაზეთში**; **მანდარნა** (მანდარინი) - სახნავი სოფ. სტეფასდაბალში,

მარტვილის რ-ნი; **მარქვალა** (სოკოს სახეობა, რომელიც კარტოფი-ლივით მიწიდან მოიპოვება. ტრუფელი?!) - სახნავი სოფ. კვაუთში, სენაკის რ-ნი; **მაჭყვანდური** (ვაზის მალღარი ჯიშია) - ფერდობები სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **მაჭყვადური** (შვიტა ბალახია)-სახნავი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **სამშურე/შამშურე // შამშურანი// შამშურამი// სამშურანი** (ქართ. რეჰანი) - ადგილი ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **სურანდი** (მეგრ. სუროვანდი- ქართ. სურო, სუროიანი ადგილი) - ტყე, მარტვილის რ-ნი; **სხული** (ქართ. მსხალი) - ბუჩქნარი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ტრიფოლიატკა იგივე ციტრუსის ჭალა** - სახნავი ტარჩენის ჭალაში, სოფ. აბედათი, მარტვილის რ-ნი; აქ ყოფილა ტრიფოლიატის სანერგე. **ულურალე//ულურყელი** (ქართ. დანდური) -სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი;**ურთხელა//ურთხეი** (ურთხმელი) - მინდორი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **უჭირალე//უჭურალე** (ქართ. მარშანცია) - ადგილი ლუღარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქამნა // ქამანია //ქამენია//კამანია** (ქართ. ანაგვირილა, ქამნა // ქამანია //ქამენია //კამანია მეგრულში შესული არაბული ნასესხობაა) - ბორცვი და ნასახლარები გუზუურში, სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; აქაურებს ეწოდებოდა ქამნაშრევი. **ქარჩხამი** (ქარჩხი -ჯაგი)-ჯაგნარი სოფ. ორქაში, მარტვილისრ-ნი; **ქვიშა//ქვიშანკური** (სოკოს სახეობაა)- სახნავი სოფ. კვაუთი, სენაკის რ-ნი; **ლოღონა // ლოღელია** (ქართ. დიყი) -სამოვარი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **შეგია** (უეკალბარდო ტყე) - სოფ. ნახუნაო, მარტვილის რ-ნი; **შიარი** (ქართ. შამბნარი) - ბუჩქნარი მდ. აბაშის ჭალაში, მარტვილისრ-ნი; **ჩაი/სა-ჩაი-ო**(ორივე სახელი ჰქვია) - ჩაის პლანტაციები სოფ. მუხურჩაში, მარტვილისრ-ნი; **ცხაცხუ** (ქართ. ცაცხვი) - მინდორი სოფ. ლეხარჩილეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხვანტა** (ქართ. ეკალბარდი) - ტყე-ბორცვი სოფ. საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცე** (ქართ. თელა) -ადგილი, სადაც სრულდებოდა ხე-ღვთაების ანუ ჟინიშის რიტუალი, წალენჯიხის რ-ნი; **წელამი** (ქართ. წალამი, შალაფა) - ვაკე-სერი სოფ. ჯგალში, წალენჯიხის რ-ნი; **წირღია //შხურიშიჭი //შხურიშიჭუ //ჩიქვიშიჭი** (წირღუ -კატაბარდა; მოტანილია კატაბარდის სინონიმები მეგრულში) - ჯვარის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **წიფური** - საკულტო წიფელი სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **წიწიმდერა//წიწინდერა** (ქართ. მარწყვი)- ყვირას სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **წკომურ-ი//წყომურ-ი** (ქართ. ტყემალი)

- ბორცვი-ტყე სახნავეებით სოფ. ნალეფსაო, მარტვილის რ-ნი; **წყეი/წყეი** (ქართ. წყავი) - ადგილი სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; **ჰანდარი** (ჰადარი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ეწერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჰადუ // ჰანდრა // ჰარდა-ში** (სოკოს სახეობაა, წითელი ფერის სოკოა) - სოფ. მოხაში, სენაკის რ-ნი; **ჰითა ცომური** (ქართ. წითელი ტყემალი) - წყარო სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჰითა ჯა** (ამერიკული წითელი ხე, მაგაგონი) - სოფ. ნაგურუ, წალენჯიხის რ-ნი; **ჰოდი** (ყურძნის ჯიშია) - ფერდობები სოფ. წინაკვერკვესა და სოფ. ჰაბურთაში; სახნავი მდ. თათულიას მარცხენა ნაპირზე, მარტვილის რ-ნი; **ჰყონი** (ქართ. მუხა) - ჩაის ფართობი სოფ. ლექართეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჰყონ-ა (ჰყონ-ი > ჰყონ-ონ-ა > ჰყინ-ა** - აქ გვაქვს ჰაპლოლოგიის შემთხვევა) - ტყე სოფ. ლეხაინდრაოში; ტყე სოფ. სტეფასდაბალში; სახნავი სოფ. ქვემო ნაგვაზაოში; სახნავი სოფ. ლეციცხვაიეში; ტყე ნალეფსაოში; მინდორი სოფ. ნაჯახაოში; ტყე სოფ. სერგიეთში; მინდორი ქვაითში; ტყე სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; ჩაის პლანტაცია მაზანდარაში, მუხიანი სოფ. მიქავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხაბუმე** (ბალახის სახელია) - სოფ. ხაბუმე, ჩხოროწყუს რ-ნი; **ხაია** (ქართ. ჰაობის ბალახი ისლი; მეგრულში სინონიმია მაისირაია) - ტყე სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხარდანი/ხარანი** (ვაზის ჯიშია) - ნავენახარი სოფ. ლევეკელეში; სახნავი სოფ. ლეკვანტალიეში, მარტვილის რ-ნი; **ხვანჭკირი** (ვაზის ჯიშია, შდრ. ხვანჭკარა) - ფერდობი სალიპარტიოს სოფ. სკურდში, მარტვილის რ-ნი; **ხირზენი // ხარზენი // ხარძენი // ხეჩელა** (ქართ. ხარისძირა) - ვაკე-მინდორი წაჩხურუში, სალხინოს სატყეო, ჩანჩქერი სოფ. სალხინოში, მარტვილის რ-ნი; პაატა ცხადაიას მიხედვით, ხირზენი ნიშნავს ნახიზნარ ადგილს. მაგრამ, შევნიშნავთ, რომ ეს ლექსემა არის მცენარე **ხარისძირის** მეგრული შესატყვისი. **ხუნწი** (ქართ. მოცხარი) - სოფ. ხუნწი, მარტვილის რ-ნი.

როგორც ცნობილია, -ეფ მეგრულში მრავლობითის მაწარ-მოებელია. მოტანილი გვაქვს სამი მაგალითი მიკროტოპონიმია მრავლობით რიცხვში: **ბურღ-ეფ-ი** (ბუერები) - ვაკე უბანი მდ. ინწირის მარჯვენა მხარეს. **ცაცხვ-ეფ-ი** (ცაცხვები) - ბორცვი სოფ. ჯალირაში და მინდორი წალენჯიხაში; **ცხვაცხვ-ეფ-ი** (ცაცხვები) - სოფ. სამესხიო, წალენჯიხის რ-ნი;

ნაგენეტიკური მცენარეთა აღმნიშვნელი ტოპონომები: სამეგრელოს ტოპონიმიაში გვხვდება ნათესაობით ბრუნვაშიდასმული მცენარის სახელები, რომლებიც ტოპონიმად ქცეულა. მეგრულში ნათესაობითი ბრუნვის ნიშანია: -იშ (ი), -ში(ი), რომელიც გამოხატავს კუთვნილებას-დანაშნულებას (ისევ, როგორც მისი ქართული შესატყვისი -ის). მოყვანილი მაგალითები ცხადყოფს, რომ მას მიკრომატაპონიმებელი ფუნქცია აკისრია: **ბარდვ-იშ-ი** (ბარდვი > ბარდი)-ბუჩქნარი ქვემო ჭველეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბუღ-იშ-ი//ბუ(ლ)-იშ-ი** (ქართ. ბლისა) - ბორცვი მდ. ნოდის მარჯვენა მხარეს, სოფ. ქვაითი, მარტვილის რ-ნი; ტყე-ფერდობი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **გვიმრე-ში //გუმრე-ში** (ქართ. გვიმრ-ისა)-ბორცვი დადინობორში, სოფ. ქვაითი; ბორცვი მდ. ნოდის მარცხენა მხარეს, სოფ. ქვაითი, მარტვილის რ-ნი; **თხირ-იშ-ი** (ქართ. თხილისა) - ტყე-ფერდობი სოფ. ჩქვალერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ინჭირ-იშ-ი//ინჭრე-ში** (ინჭირი- ანწლი) - სამოვარი სოფ. ჭალესა და მუჟავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ინჭერი-ში** - გორა-სამოვარი სოფ. ჭალესა და მუჟავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **კოძო-ში //კოძე-ში-ი** (კოლო(ში)//კოძო-ში-იკოლხური ვაზის ჯიშია) - სახნავი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ლანჯ-იში** (ლანჯი - ივანი) - ნასოფლარი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **მოხა-ში** (მოხა არის კოლხური ხორბლის ჯიში) -სოფ. მოხაში, სენაკის რ-ნი; **ნეძი-ში** (ქართ. კაკლისა) -ადგილი სოფ. ჭალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნუზუ-ში** (ქართ. ნაძვისა) - ტყე სოფ. ჭველეში, წალენჯიხის რ-ნი; **პანე-ში //პანა-ში // პალა-ში //პარა-ში//პალე-ში** (პანე ვაზის ჯიშია) - ფერდობები სოფ. საჩინოსა და ლარაში, წალენჯიხის რ-ნი; როგორც ცნობილია, „პანი ბერძნულ მითოლოგიაში ტყეების ღმერთია, რომელიც შიშის ზარს სცემდა ადამიანებს თავისი გარეგნობით და საზარელი ხმით (აქედანაა გამოთქმა პანიკური შიში). როდესაც ნინფა სირინქსმა დახმარებისთვის მდინარის ღმერთებს მიმართა, რათა თავი დაეღწია მასზე შეყვარებული პანისაგან, მდინარის ღმერთმა ის ლერწმად გადააქცია. დადარდიანებული პანი მდინარის პირას ჩამოჯდა... უეცრად მას შემოესმა ნაზი მუსიკა, რომელსაც ლერწამი ნიავის დაბერვის დროს გამოსცემდა. მან ლერწმის ღეროები მოჭრა, ერთად შეკრა და პირველი სალამური გააკეთა. სწორედ ღმერთი პანი იყო ასეთი ფორმის სალამურის

პირველი გამომგონებელი. საყურადღებოა ისიც, რომ პანი პარალელს პოულობს კოლხური მითოლოგიის ღვთაება ოჩოკოჩთან (ვაც-კაცი). (გარეგნობა, საზარელი ხმა, ტყაშ მფას სიყვარული)“ (ჟღენტი, 2017). ჩვენი ვარაუდით, კოლხური ვაზის ჯიშის სახელი **პანე-ში // პანა-ში // პალა-ში // პარა-ში // პალე-ში** მომდინარეობს ბერძნულ მითოლოგიაში ტყის მფარველი ღმერთის პანის სახელიდან. **სხულნე-ში** - ფერდობები სოფ. ლეციცხვაიეში, მარტვილის რ-ნი; **ჭადა-ში** - ფერდობი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ჭადა** ფეტვია და ლუმუშ ლუმუსაც (ლომის ღომი) ეძახიან. **ქარდა-ში // ჭადუ // ჭანდრა** (სოკოს სახეობაა, წითელი ფერის სოკოა) - სოფ. მოხაში, სენაკის რ-ნი; **წიფუნე-ში // წიფურე-ში (წიფუნე-ში > წიფურონე-ში)** - ტყე ხატმამუის ფერდობის ძირას სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **წყოუ-ში (წყოუ-წყოუ-ში-წყავი)** - ადგილი სოფელ ფახულანის ტერიტორიაზე, წალენჯიხის რ-ნი. **ჰყონა-შ-არეფი** (ჰყონისელები, შდრ. მუხისი და მუხისელები) - უბანი სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი. აქ გვაქვს ფუძე+ნათესაობითი ბრუნვის ნიშანი -შ + სადაურობის მაწარმოებელი -არ + მრავლობითის სუფიქსი -ეფ.

როგორც სტატიის პირველ ნაწილში აღვნიშნეთ, სამეგრელოს მცენარეული სახელებიდან მომდინარე ტოპონიმები მაწარმოებლების მიხედვით ერთობ მდიდარია. მათ საწარმოებლად მეგრულში გამოყენებულია გაცილებით უფრო მეტი დერივაციული საშუალება, ვიდრე ეს ქართულშია. ამ მხრივ პროდუქტიულია სუფიქსური და პრეფიქს-სუფიქსური წარმოება. შეგვხვდა ასევე პრეფიქს და ორმაგი სუფიქსური წარმოება. ერთი და იგივე მცენარის სახელი სხვადასხვა სუფიქსით ფორმდება და იძლევა როგორც სუფიქსური წარმოების, ისე სემანტიკის ნაირსხვაობას. განსაკუთრებული ინტენსივობით გამოირჩევა **-ონ** სუფიქსი, რომელიც ჰანურ-მეგრულში მრავლობითობის გამომხატველია. ქართულის მქონებლობის **-იან**, **-ოვან** სუფიქსების ფონეტიკური შესატყვისი მეგრულში არის **-იან**, **-ონ**; „**-ონ**; **ლაზურისათვის ლამის ერთადერთია. მას, ამ თვალსაზრისით, გაბატონებული მდგომარეობა უჭირავს**“ (ქირია..., 2015, 132); „**-ონ** სუფიქსი, მისი ქართული ფუნქციური ანალოგის **-ნარ** სუფიქსის მსგავსად, სიმრავლეს, კერძოდ (და პირველ რიგში) მცენარეთა სიმრავლეს, იმ ადგილს აღნიშნავს, სადაც, ჩვეულებრივ, რომელიმე ერთი სახეობის ბევრი მცენარეა;

უფრო ნაკლებად მას შეუძლია გამოხატოს ცხოველების ან რაიმე საგნების კრებითობა-სიმრავლე. ბუნებრივია, ასე ნაწარმოები სახელები ადვილად განზოგადდებიან გეოგრაფიულ სახელებად, მაგრამ მათი თავდაპირველი და ამოსავალი, სპეციფიკური გრამატიკული მნიშვნელობა მაინც სიმრავლის, კრებითობის აღნიშვნაა. ამდენად, უფრო ლოგიკური ჩანს მათი გამორჩევა ცალკე ჯგუფად (და არა გეოგრაფიულ სახელებში) წარმოდგენა, როგორც ეს აკაკი შანიძეს აქვს.

-ონ- იგივეა, რაც **-ონ-ი**, ოღონდ **-ს** აქვს მასუბსტანტივებელი ფუნქცია. **ონ-ი** და **ონ-ა** ერთმანეთს ენაცვლებიან. ნემ-ონა და ნემ-ონ-ი ნიგვზნარი (შდრ. ნემი „კაკალი“, „ნიგოზი“); ნუზ-ონ-ი და ნუზ-ონა ნაძვნარი (შდრ. ნუზუ „ნაძვი“). **-ონ** სუფიქსზე სპეციალურად მსჯელობს არნ. ჩიქობავა „ორიოდე შემთხვევაში მეგრულშიც აქვს ადგილი -ონ სუფიქსის ხმარებას; ასეთია: გვიმარონი (ადგილი, სადაც გვიმრა იზრდება); ჭუბურონა (წაბლნარი; ტყის სახელია ეკის მთის კალთაზე, ძვ. სენაკის თემში); ჭორთონა (ადგილი, სადაც ახლად აყრილი წვრილი ხეები იზრდება, მაგ., მურყნისა ანუ თხმელასი თუ სხვა რისამე); აქვე უნდა მოვიგონოთ „ჭველეთონა“ (პატარა სოფლის სახელი ჯვარის თემში, სვანეთის საზღვრისკენ, ზუგდიდის მაზრაში). აღნიშნავს „ჭველ“-ი რომ ხარობს ისეთ ადგილს.“ (ქირია..., 2015, 183-184); ახლა გადავიდეთ **ონ-ი** და **ონ-ა** სუფიქსებით ნაწარმოები მცენარეებიდან მომდინარე ტოპონიმების ჩამოთვლაზე, რომელთა რაოდენობა „ორიოდე შემთხვევა“ კი არა, უხვად ფიქსირდება საკვლევ ტერიტორიაზე:

ა) - **ონ-ა** : **აკაცი-ონ-ა** - ტყე სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **აკიდ-ონ-ა** (აკიდო ყურძნის ჯიშია) - სახნავი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ამბალახ-ონ-ა** (ამბალახი -ყურძნის ჯიშია; შდრ. ბალახვანი ქუთაისში) - ჭყონდიდის ეკლესიის ფერდობზე, მარტვილის რ-ნი; **ატაბ-უნა//ატამ-უნა//ატამ-ონ-ა** (ატმის ბალი) -სოფ. ეპარიე, მარტვილის რ-ნი; **ბაბლ-ონ-ა** (ბაბილო თეთრყურძნიანი ვაზია. ქეგლ-ის მიხედვით ბაბილო არის ტყის ვაზი, უსურვაზი. ბაბილოს განმარტება მოცემული აქვთ ნიკო და დავით ჩუბინაშვილებსაც) - ტყე-ფერდობი მდ. ქალაღალის მარცხენა ნაპირას, წალენჯიხის რ-ნი; **ბაკარ-ონ-ა//ბაკარ-ნა** (ბირკა) - ჩაის ფართობი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ბალახ-ონ-ა// ბალახ-უნ-ა//ბადახ-ონ-ა// ბადახ-უნ-ა**(დ - იოტიანი ფორმები ახასიათებს მეგრული ენის

მარტვილურ დიალექტს) - ბორცვი ეოდიშარიეში, ფერდობები სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; ტოპონიმი **ბალახ-ონ-ა** მომდინარეობს ვაზის ჯიში ამ ბალახისაგან. **ბარცხ-ონ-ა // ბარცხ-ან-ა** (ბარცხი მარადმწვანე ბუჩქოვანი მცენარე, წითელ კენკრას ისხამს, ეკლით დაბოლოებული ფოთლებით, გამოიყენება ცოცხად, ბუხრის ან ქვევრის საწმენდად იგივე ბამგი, ქართულად თავვისარა) - ტყე-ბუჩქნარი ობუჯის საზღვართან. აქედან გაედინება ბარცხონა ღალი, კუნტა ბარცხონა და გირძე ბარცხონა; ტყე-ხევი წალენჯიხაში; **ბზაკალ-ონ-ა** (ბზაკალი -ბზა) - ბზის კორომი ჯვრის სატყეოში; ტყე-ხეობა მდ. ღურჯიასთან, წალენჯიხის რ-ნი; **(ბ)ზღ-ონ-ა** - ჯაგნარი სოფ. ქვემო ნაგვაზაოში, მარტვილის რ-ნი; **ბზღი-ონ-ა // ზღი-ონ-ა** (ბზღი ნიშნავს ჯაგრცხილას) - ჯაგნარი ჭყონდიდის ეკლესიის ფერდობზე; ჯაგნარი ქვემო ნაგვაზაოში, მარტვილის რ-ნი. **ბოგვერ-ონ-ა // ბოგვერ-ონ-ი // ბოგორ-ონ-ი** (ბოგვერა - ურო) - სახნავი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **ბუდ-ონ-ა// ო-ბუდე-ში** (ბუდ -ბალი) - მინდორი სოფ. ჯოლევეში, სახნავი სოფ. ნაგვაზაოში, ბუჩქნარები სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ბურუხ-ონ-ა** (ბურუხი გარეული ვაზია, უსურვაზი) - ტყე-ფერდობი სოფ. ხურჩის სათავესთან, წალენჯიხის რ-ნი; **ბურღ-ონ-ა**(ბურღი - ბურღა)- ბუჩქნარი სოფ. ჯოლევესა და ნახუნაოში, ტყე-ფერდობი მარტვილში; ტყე სოფ. წინაკვერკვეში, ტყე სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; ვაკე-სახნავი მდ. ჭალაღალის მარცხენა მხარეს, ხეობა ჯოგვომ ღალის სათავესთან სოფ. წყოუში; თხმელნარი სოფ. ლეღვინჯილეში, ბორცვი სოფ. ლეღვინჯილეში წალენჯიხის რ-ნი; **ბურწუდ-ონ-ა** (ბროწეული) - ბორცვი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **გგგიბ-ონ-ა** (გგგიბი - სოჭი) - სოჭნარი კურორტ ლეზარდის ტერიტორიაზე, მარტვილის რ-ნი; **ედ-ონ-ა//ოდ-ონ-ა** (ედ,ოდ - იელი) - ტყე ეჟორდანიში, მარტვილის რ-ნი; **ვაკაცი-ონ-ა** (აკაციის ტყე) - ტყე სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; **ვერხ-ონ-ა** (ვერხენარი) - ტყე სოფ. მუხურჩაში; სახნავი სოფ. ნაჯახაოში; სახნავი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **ზაკალ-ნა//ზაკალ-ონ-ა//ზაკად-ნა//ზაკად-ონ-ა** - ბზის ტყე ბჟერის მთაზე, სოფ. ლექაჯაიე, სახნავი სოფ. ნაგერაოში, მარტვილის რ-ნი; ბუჩქნარი მდ. ფუისქურის მარცხენა მხარეს, წალენჯიხის რ-ნი; **თხირ-ონ-ა//ო-თხირ-ე** (თხირი - თხილი) - ბუჩქნარი სოფ. ლექაჯაიეში; სახნავი სოფ. სტეფასდა-ბალი; თხილნარი დატყე სოფ. ნახუნაოში; სახნავი სოფ. ნაჯახაოში,

მარტვილის რ-ნი; **თხუმულ-ონ-ა** (თხემლნარი) - ტყე და ბუჩქნარი სოფ. ნაშამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; **თხოზულ-ონ-ა//თხუმლ-ონ-ა** (თხემლნარი)-ბუჩქნარი სოფ. ლემიქავეში; ტყე სოფ. საელიავოში; თხემლნარი სოფ. მახათში; ტყე სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **(ი)აკაცი-ონ-ა** - ტყე სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **კალამ-ონ-ა// კამამ-ონ-ა** (მეგრ. კალამი - ქართ. შალაფა) - მთა სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; **კაფარ-ონ-ა //კაპარ-ონ-ა** (მეგრ. კამპარი - ქართ. ჯონჯოლი) - ბუჩქნარი ბუერის მთის კალთაზე, მარტვილის რ-ნი. **კვადაც-ონ-ა** (კვადაცი-ქაცვი) - მინდორი სოფ. ნოჯიხევეში, მარტვილის რ-ნი; **კოლოშ-ონ-ა//კოლოშ-ინ-ა** (კოლო(ში) კოლხური ვაზის ჯიშია) - ბუჩქნარი სოფ. აბედათში, ტყე-ფერდობი სოფ. ლემიქავეში, ტყე სოფ. ლექაჯაიესა და სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **კოთოშ-ონ-ა // კოძოშ-ან-ა//კოძოშ-ონ-ა** (კოლო(ში) კოლხური ვაზის ჯიშია) - ტუნგის ტყე და ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **კოძო-ში //კოძე-ში** (კოლო(ში)//კოძო-ში-ი კოლხური ვაზის ჯიშია) - სახნავი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ლულ-ონ-ა** (მეგრ.ლული- ლეღვი) - ღელე სოფ ნაგებერაოში; სახნავი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **მახვატურ-ონ-ა//მახვატურ-ნა//მახატურ-ნა// მახვატ-ანა//მახატ-ონა//მახატ-უნა, მახ(ვ)ეატ-ანა** (მახვატურა - ვაზისჯიშია) - ფერდობი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **მორცხ-ონ-ა** (მორცხვია ვაზის ჯიშია) - ფერდობები სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნემ-ონ-ა** (კაკლნარი)- ბორცვი ნემინაშ წყარის სათავესთან, მარტვილის რ-ნი; ტყე-ფერდობი სოფ. ჩქვარელში,წალენჯიხის რ-ნი; **ნემოდ-ონ-ა** (კაკლნარი) - ტყე-ხეობა სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **პანა-შ-ონ-ა//პანე-შ-ონ-ა** (პანე მეგრული ვაზის ჯიშია) - ტყე-ფერდობები სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **სხულ-ონ-ა//სხუდ-ონ-ა** (მსხალნარი) - მინდორი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; სახნავი და ჩაის პლანტაცია სოფ. ჩქვარელში, წალენჯიხის რ-ნი; **სხულ-ონ-ა //სხუნ-ოლ-ა// სხუნ-ელ-ა** (აქ გვაქვს ფუძისეული ლ-სა და სუფიქსის ნ-ს მეტათეზისი, რასაც ითვალისწინებს ენის გრამატიკული კანონზომიერება) - სამოვარი სოფ. ჩქვარელში და ფერდობი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ტუნგ-ონ-ა** - ბუჩქნარი სოფ. სერგიეთში, მარტვილის რ-ნი; ფერდობი სოფ. მედანში, წალენჯიხის რ-ნი; **უმქურ-ონ-ა** (უმქური - ვაშლი) - სახნავი სოფ. მახათში, ვაშლნარი

სოფ. მუხურჩაში, სახნავი სოფ. ნაგვაზაოში, მინდორი სოფ. სერ-გიეთში, ფერდობი და საბალახო სოფ. ლეციცხვაიეში, ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, სახნავი სოფ. ლეკველეში, მარტვილის რ-ნი; ტყე ლუღარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **უჩაშ-ონ-ა** (უჩა(ში) შავი ყურძნის-ჯიშია)- ტყე და ხევი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ფშა-ონ-ა** (ფშადა - სვია) - ჩაის ფართობი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **ფშქერ-ონ-ა** შქერის ტყე სოფ. ფუქში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქაც-ონ-ა//ქვაც-ანა//ქაცუ//ქვაცა** (კუნელი) - ბუჩქნარი ჭყონი ჭაიას გვერ-დით, მარტვილის რ-ნი. **ქვიშ-ონ-ა** - სახნავი სოფ. ბუდურში, სენა-კის რ-ნი; **ქვრცხ-ონ-ა //ქაცხაცხ-ონ-ა //ქოცხოცხ-ონ-ა** (ეკალნარი) - ჯაგნარი სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქოძ-ენ-ა (ქოძ - ჭილი)** - ჭეჭყოლი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ქუმუ-ონ-ა** (სელი) სოფ. საჩინო, წალენჯიხის რ-ნი; **ქუც-ონ-ი-ა** - ქაცვნარი სოფ. ლეკვე-ლეში, მარტვილის რ-ნი; **ქუც-ონ-ა//ქვაც-ან-ა//ქუც-ან-ა** (კუნელი)-სამოვარი სოფ. ლეხანდრაოში, ჭვანთარი და ბუჩქნარი სოფ. ბომ-ბოთში, სახნავი და მინდორი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; ჯაგნარი და ვაკე-სახნავი სოფ. საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცომურ-ონ-ა** (ტყემლნარი) სერი და ვაკე სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **შ-ონ-ურ-ონ-ა** (შგ -ვაზის ჯიშია, -ონ მრავლო-ბითის სუფიქსი, -ურ წარმომავლობის ბოლოსართი, -ონ განმეორ-და მრავლობითი, -ა ნაწევარა)- ტყე-ფერდობი სოფ. ჯოლევეში, მარ-ტვილის რ-ნი; **შქერ-ონ-ა//შქერ-ენ-ა** (შქერი)-სახნავი სოფ. ქვაითში; სახნავი სოფ. ნოღაში, მარტვილის რ-ნი. **ჩამფ-ონ-ა** (ბოკვნარი) - მაგანის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩე-ში-ონ-ა** (ჩეში ყურძნის ჯიშია; ჩეშიონა -ადგილი, სადაც ეს ყურძენი ხარობს) - ფერდობი ხორიათში, მარტვილის რ-ნი; **ჩე-ში-ონ-ა და ჩე-რგვალი** - ვაზის ჯი-შია, რომელიც ისხამს წვრილ მარცვალს და გვიან შემოდგომაზე მწიფდება. **ჩემ-ონ-ა//ჩეჩ-ონ-ა** (აქ აფრიკატიზაციის შემთხვევა გვაქვს, ყურძნის ჯიში თეთრა, ჩე - თეთრი, -შ(ი) ნათესაობითი ბრუნის ნიშანია, -ონ მრავლობითისა და კრებითობის აღმნიშვ-ნელი სუფიქსი, -ა კი - ნაწევარა) -სახნავი და სამოვარი სოფ. ნოღის მარცხენა მხარეს, ტყე სოფ. ლექაჯაიეში, გვიმრნარი სოფ. ჯოლევეში, ტყე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; ტყე-ფერდობი და სახნავი სოფ. ქალაღალში და ფუქში, თხემლნარი უბადოღალიში, წალენ-ჯიხის რ-ნი; **ჩე(ში) და ჩეჭიფე(ში)** ყურძნის ჯიშებია. **ჩეჩ-ონ-ა//ზედაგონი** - ტყე ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **ჩემის ზედაგასა**

უწოდებენ, მაგრამ ზედაგის ყურძნის ჯიში უფრო მოშავოა. **ჩობ-ონ-**
ა (ჩობა - სოკოს სახეობა) - ფერდობი სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის
 რ-ნი; **ცხიმ-ონ-ა>ცხიმურ-ონ-ა** (რცხილნარი) - ტყე-ფერდობი სოფ.
 მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხიმურ-ონ-ა //ზებაშფერდი**
 (მოსახლეობა ორ სახელს უწოდებს) - ტყე-ფერდობი სოფ. პალუ-
 რში, წალენჯიხის რ-ნი; **ც(ხ)იცხ-ონ-ა //ცხეცხ-ონ-ა** -ჯაგნარი,
 ქაცვნარი, შამზნარი სოფ. ჩქვარელში, წალენჯიხის რ-ნი;**ციცხ-ონ-**
ა//ცხიცხ-ონ-ა (ჯაგნარი) - ჯაგნარი სოფ. ზემო ხუნწში, მარტვილის
 რ-ნი; **ცუ-ონ-ა** (თელნარი) - ჭენწყალის შენაკადი სქურის სატყეოში,
 წალენჯიხის რ-ნი; **ცქიტომ-ონ-ა//ცქვიტემ-ან-ა** (ცქიტი ყურძნის
 ჯიშია) - სახნავი სოფ. ლემიქავეში; **ცხემურ-ონ-ი** - სახნავი სოფ.
 სტეფასდაბალში, მარტვილის რ-ნი; **ცხემურ-ონ-ა** (ცხემლნარი)
//ბურღ-ონ-ა - ბორცვი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი. ამ ბორცვს
 მოსახლეობა ორივე სახელს უწოდებს. **ცხიმ(უ)ნორა** (რცხილნარი,
 ცხიმურ-ონ-ა >ცხიმნორა. აქ გვაქვს მეტათეზისის შემთხვევა) -
 სოფ. წინაკვერკვე, მარტვილის რ-ნი; **ძერწ-ონ-ა** (ძერწარი) - სახნავი
 სოფ. მუხურჩაში, მარტვილის რ-ნი; **ძენ(მ)-ონ-ა//ძერძ-ონ-ა//ძემ-ონ-**
ა//ძომ-ონ-ა (ძემძნარი) - სოფ. ჯოლევის ცენტრის სახელ, სახნავი
 სოფ. ბანძაში, ტყე სოფ.ლეკეკელეში, მარტვილის რ-ნი; **ძიგირ-ონ-**
ა//ძირგ-ონ-ა (ძიგირ-ონ-ი > ძიგრ-ონ-ა > ძირგ-ონ-ააქ გვაქვს
 მეტათეზისის შემთხვევა) (ეკალიჭი) - სახნავი სოფ. ლემიქავეში,
 მარტვილის რ-ნი; **ძგგერ-ონ-ა** (ძგგერი - შვინდი, მაყვალი, ეკალი) -
 ტყე-სადოვარი სოფ. ხურჩაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ძომ-ონ-ა** (ძემძ-
 ნარი) - ტყე-ფერდობი სოფ. ქალაღალში, წალენჯიხის რ-ნი; **წიფ-**
ონ-ა (წიფლნარი) - ბორცვი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; ტყე-
 სადოვარი მაგანის სატყეოში, ტყე სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-
 ნი; **წიფრ-ონ-ა** -ტყე-ხევი სოფ. ფახულანში, ჯაგნარი სოფ.
 ჯალირაში, წალენჯიხის რ-ნი; **წიფ(რ)-ონ-ა** - წიფლნარი სქურის
 სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **წიფურ-ონ-ა** (წიფლნარი) - სახნავი
 სოფ. სტეფასდაბალში; ტყე სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი;
 ტყე სოფ. საჩინოსა და მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **წყე-ონ-ა**
 (წყაენარი) - ფერდობები სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი;
წყი-ონ-ა (წყა - წყავი) - ტყე სოფ. ნოჯიხენში, მარტვილის რ-ნი;
 ტყე-ხევი ბორაგოლში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭველეთ-ონ-ა** (ახალა-
 მოყრილი თხმელა) - ხუდონის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭველ-**
ონ-ა - ნორჩი თხმელის ტყე სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი;

ჭვიტილურ-ონ-ა (ჭვიტილური ვაზის ჯიშია) - ფერდობი სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭოდ-ონ-ა** (ჭოდი - 1. ფეტვი 2. ჭადა-სოკო 3. ყურძნის ჯიში) - სახნავი სოფ. ნალეფსაოში, ბუჩქნარი სოფ. საპირტახიოში, ფერდობი სოფ. ბომბოთში, მარტვილის რ-ნი; ბორცვი სოფ. ჩქვარელში, საძოვარი სოფ. ჯადირაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭოთ-ონ-ა** (ჭოთი > ჭოი > ჭოლი > ჭილი) - ტყე სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ჭოი-ონ-ა** (ჭოი - ჭილი) - ადგილი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭუბურ-ონ-ა//ჭუბურ-ონ-ი//ო-ჭუბურ-ე** (წაბლნარი) - ტყე სოფ. ალემოურის თავზე, წაბლნარი სოფ. ნაროუში; სახნავი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; წაბლნარი სოფ. ქალაღალში, ტყე-ბორცვი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხაი-ონ-ა** (ისლნარი) - ტყე სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხამუმ-ონ-ა//ჰამუმ-ონ-ა** - ტყე სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი. **ჰამო(ში)** საადრეო ყურძნის ჯიშია, თეთრიცაა და შავიც, ჰგავს კაჭიქს. **ხვიმაღ-ონ-ა//ხვიმ-ონ-ა//ხვიმ-ან-ა** (ხვიმა, ხვიმრა, ხვირმა, ხომა - ხურმა) - ტყე-ფერდობი სოფ. ლეთკანთში, სოფ. ნაგურუსა და ფახულანში, ტყე სოფ. ჭალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხინჭკ-ონ-ა** (ადგილი, სადაც ბევრი კუნელი ხარობს) - ბორცვი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ხვამც-ონ-ი** (ხვამცა-დეკა) - ხევი მაგანას სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხორომ-ონ-ა//ხორომ-უნ-ა//ხორომ-უმ-ა** (ხორომი ატმის ჯიშია) - ფერდობი ერუხაიესა და ომანთხირეს შორის, მარტვილის რ-ნი. **ხოსქარ-ონ-ა** (ვირისტერფა) - ადგილი ლექარდეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხურმ-ონა//ხურჩ-ონა** - ხევი, ფერდობი, დიდღალის ნაპირას. **ხუმ-ონ-ა**(ხვიმა, ხომა > ხომ-ონ-ა - ხურმნარი) - ფერდობი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ჯამპ-ონ-ა** (თუთნარი) - სახნავი სოფ. ნაკიფუში, ნაკრძალი სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯაპ-ონ-ა//ჯაპ-ან-ა** (თუთნარი) - ფერდობი ჯაპონაშ დაის (დელის) ნაპირას, ხეხილნარი სოფ. ვედიდვარში; სახნავები სოფ. ჯოლევეში, სოფ. ლეხაინდრაოში, სოფ. ქვემო ნაგვაზაოში, სოფ. ჭაბურთასა და სოფ. ნაჯახაოში, ჩაის ფართობი სოფ. სერგეთში, მარტვილის რ-ნი.

ერთი მაგალითი შეგვხვდა ნაგენეტივარ მცენარეულ სახელს ერთვის -**ონა** სუფიქსი, სემანტიკა არ იცვლება: **ჭედ-იშ-ონ-ა//ჭოდ-იშ-ონ-ა//ჭოდო-შ-ონ-ა** - სახნავი და ბუჩქნარი ეზარქუეში; სახნავი სოფ. ლექაჯაიეში, მარტვილის რ-ნი;

ასევე ერთი მაგალითი დაფიქსირდა, სადაც ორი სუფიქსის სინთეზია და ორივე, ფაქტობრივად, მრავლობითობის გამომხატველია: ნემ-(ო)ბ-ონ-ა//ნემ-ობ-ონ-ი //ნემ-ობ-ან-ა//ნემ-ობ-ინ-ა - სახნავი სოფ. ქვაითთან, კაკლნარი სოფ. ორქაში, სახნავი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი;

ბ) როგორც შევამჩნიეთ, ზოგიერთი ტოპონიმი რამდენიმე პარალელური ფორმით არსებობს. პარალელური ფორმები იწარმოება -ანა, -ენა, -ინა, -უნა, -ნა სუფიქსებით, რომელთაც იგივე სემანტიკური დატვირთვა აქვს, რაც -ონ-ა'ს (ქართული ეკვივალენტია -იან, -ნარ/-ნალ). ივარაუდება, რომ ყველა მათგანი -ონ-ა'ს ვარიაციებია. გამეორების თავიდან აცილების მიზნით, მოვიტანთ მხოლოდ ტოპონიმებს, ხოლო მათი ადგილი იხილეთ შესაბამის სუფიქსთან.

-ან-ა: ბარცხ-ან-ა, კოდომ-ან-ა, ლაღვ-ან-ა (აღვ-ან-ა //აულ-ონ-ა//იიულ-ან-ა//ლაღვ-ან-ა// ლულ-ონ-ა //აოლ-ონ-ანაწარმოებია მცენარე ლედვისგან: ლული-დან > ლელი > აული > აულ-ონ-ა//აულ-ან-ა)- ლელე სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; მახ(ც)ეატ-ან-ა //მახვატ-ან-ა, ქვაც-ანა ქვაც-ან-ა // ქუც-ან-ა (კუნელი), ჩერგვ-ან-ა (ჩერგვალი > ჩერგვალ-ან-ა > ჩერგვ-ან-ა - ჰაპლოლოგია ანუ მარცვლის ჩავარდნა) - ფერდობები სოფ. ლექაჯაიეში, მარტვილის რ-ნი; ჩერგვალი ყურძნის ჯიშია, ძალიან ჰგავს ცოლიკაურს და ხეებზეც გადის. ციც-ან-ა (ციცუა სიმინდის საადრეო ჯიშია) - ყანა სოფ. ბობოთში, მარტვილის რ-ნი; ცქციტემ-ან-ა, ჭოდ-ან-ა - ფერდობი სოფ. ჯაღირაში, წალენჯიხის რ-ნი; ჯაპ-ან-ა.

-ენ-ა: ბარცხ-ენ-ა//ბარცხ-ენ-ი//ბარცხ-ი(ნი) (თავისარა)- სახნავი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; აო-ენ-ა // აო-ინ-ა(იელი) - ბუჩქნარი სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი. შქერ-ენ-ა//შქერ-ონ-ა(შქერი) - სახნავი სოფ. ქვაითში; სახნავი სოფ. ნოლაში, მარტვილის რ-ნი.

-ინ-ა: ბარცხ-ი(ნი), თხ-ინ-ა, თხ-ინ-ა //რთხ-ინ-ა //თხ-ინ-ა-ია - ხეობა და ბუჩქნარი სოფ. მაგანის სატყეოში; ტყე-ბუჩქნარი უბადო ღალის სათავესთან, ბუჩქნარი წყავაშლის ხეობაში, ჩაის ფართობი სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; აო-ინ-ა, კოლო-შ-ინ-ა, პანე-შ-ინ-ა // პანე-ში//პანა-ში//პალა-ში//პარაში//პალეში - ფერდობი სოფ. საჩინოსა და ლარაში, წალენჯიხის რ-ნი; ჭყო-ინ-ა - მინდორი ქვიჯეს სათავესთან, მარტვილის რ-ნი.

-უნ-ა: ატაბ-უნა // ატამ-უნა, ბალახ-უნ-ა// ბადახ-უნ-ა, მახატ-უნ-ა, მაჭყვად-უნ-ა (მაჭყვადური ვაზის ჯიშია) - ფერდობები სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; ხორომ-უნ-ა.

-ნ-ა: ზაკალ-ნ-ა//ზაკად-ნ-ა, თხომ-ნ-ა, მახვატურ-ნა//მახატურ-ნა, ნაი-ნ-ა (ნაი ბალახის სახელია, რომელსაც საქონელი არ ეკარება) - სახნავი სოფ. ბანძაში, მარტვილის რ-ნი;

გ) -ონა-ს და მისი ვარიანტების ეკვივალენტია -ონ-ი:

ადეც-ონ-ი -ვენახი მიშახის ნაწილი ინგირისპირას, წალენჯიხის რ-ნი; **ბზაკალ-ონ-ი** - ბზის კორომიოლორის მარჯვენა ნაპირას, ოგურგინჯის სამხრეთით, სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ბულ-ონ-ი** (ბალნარი) - ტყე-ხევი ხუდონის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **გვიმრ-ონ-ი** (გვიმრნარი) - ბორცვი სოფ. ქვაითში, ფერდობი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; დავაკება სოფ. ჭალეში, წალენჯიხის რ-ნი; დამაზ-ონ-ი (დამაზი //დამასკი - ქლიავის სახეობა, მიჩნეულია, როგორც დამასკოს ხილი) - სახნავი ოღუელალის სათავესთან, სოფ. ჩქვარელი, წალენჯიხის რ-ნი; დინცხ-ონ-ი (დინცხი - ჯაგარცხილა)- სამოვარი სოფ. ჯვარში, წალენჯიხის რ-ნი; **დუცხ-ონ-ი** (დუცხუ - ხის სახეობა) სოფ. ჯვარი, წალენჯიხის რ-ნი; **დგრჩ-ონ-ი** (დგრჩი - ძირთეთრა იგივე ლაჰავგაჯა) - სოფ. მაგანას სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **დგრცხ-ონ-ი** (დგრცხე ეკლიანი ბალახია) - სამოვარი მინდორი სოფ. მაგანას სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ვერხ-ონ-ი** (ვერხვნარი) - ჭალა-სახნავი სოფ. ორქაში, მარტვილის რ-ნი; **ელ-ონ-ი//ეი-ონ-ი** (ეი > ეი, მაგრამ არის კიდევ ელ-ონ-ი > ედინ-ი - იელი) - მინდორი სოფ. ხუნწში, სადაც ხარობდა იელი, მარტვილის რ-ნი; **ზაკად-ონ-ი** (ზაკად - ბზა) - ბუჩქნარი სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **თხირ-ონ-ი** (თხილნარი) - ბუჩქნარი ქადაშ გვალაში, სოფ. ლარა, წალენჯიხის რ-ნი; რ-ნი; **თხუმლ-ონ-ი** (თხემლნარი) - ტყე და ბუჩქნარი სოფ. ნაშამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; **თხუმ-ონ-ი//თხომე-ონ-ი// თხომეურ-ონ-ი** - მინდორი ლეკეკელეში, სახნავი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **კაკლ-ონ-ი > კაკლ-არ-ონ-ი** (ეკალნარი, შამბნარი, ჯაგნარი) - სოფ. ნაკიფუ, წალენჯიხის რ-ნი; **კვადაც-ონ-ი** (კვადაცი - ქაცვი) - სახნავი სოფ. ორქაში, მარტვილის რ-ნი; **კორჩხელ-ონ-ი** (ეკალ-ლიჭი) - ადგილი სოფ. ლეზარდეში, მარტვილის რ-ნი; **ლაგვაგვი-ონ-ი** (ლაგვაგვია ანუ ლავიმარაია იგივე ლაგ(უ)მორია არის გვიმრისნაირი მცენარე, მხოლოდ უფრო მაღალი, ქართულად ჰქვია ჩადუნა) - სათიბი და

ტყე-სადოვარი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ლარჭემ-ონ-ი** (ლარჭემი - ლერწამი. ლარჭემი ასევე ჰქვია ლერწმისაგან გაკეთებულ სალამურს) – ტყე სქურისადა ჯვარის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი. **მაჭყვადირ-ონ-ი** (მაჭყვადირი// მაჭყვადური ყურძნის ჯიშია) - ფერდობი მანცხვარღაის მარჯვენა მხარეს, მარტვილის რ-ნი; **ნუზ-ონ-ი** (ნამვნარი) - ტყე სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნემ-ონ-ი** (კაკლიანი) - სახნავი და კაკლნარი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ტკვარჩელ-ონ-ი** (ტკვარჩელია//ტყვარჩელია - ყოჩივარდა) - სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; შდრ. ტოპონიმი ტყვარჩელი (აფხაზეთი); **ურთხელ-ონ-ი**- გორაკი სოფ. ნაგურუსა და ფახულონში, წალენჯიხის რ-ნი; **უმქურ-ონ-ი** - ჩაის პლანტაცია სოფ. ლარასა და სოფ. ფუქში, წალენჯიხის რ-ნი;**ფშალვ-ონ-ი** // **ფშალე-ონ-ი** // **ფშალუ-ონ-ი** (ფშალი -სვია) - ტყე-ფერდობი სოფ. მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფშქერ-ონ-ი** - ტყე-ფერდობი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქუმურ-ონ-ი**//**ქვიმ(უ)რ-ონ-ი** //**ქუმ(უ)როში** //**ქიმუროში** //**ხუმუროში** (ქუმური ვაზის ჯიშია) - ბორცვი სოფ. ლეციცხვავიეში, მარტვილის რ-ნი; **ყუმურ-ონ-ი** (ტყემლნარი) - ბორცვი სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **შქერ-ონ-ი** (შქერნარი) - შქაშღალის შენაკადი, სოფ. მუჟავა, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩამე-ონ-ი** - ტყე-სადოვარი სოფ. წყოუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩამფა** // **ჩამქვა**//**ჩამქა** //**ჩამძვა** // **ჩამძ(ვ)ა** - მცენარე მაღალმთის ბოკვი. **ჩამძ-ონ-ი** (ბოკვნარი) - ტყე-სადოვარი ეგრისის მთაზე, წალენჯიხის რ-ნი; ჩამქვას არქეტიპია ქართ. ძელქვა, „აკაკის ხე.“ **ქართ. ძელ-ქვა > მეგრ. ჯალ-ქუა > ჯამ-ქუა > ჯამქუა** // **ჩამძუა > ჩამძა. ჩეიშელ-ონ-ი** (მცენარე პირწმინდა) - ადგილი ლეზარდის ტერიტორიაზე, მარტვილის რ-ნი; **ჩიქ-ონ-ი**(მეგრ. ჩიქი - ქართ. მცენარე მარმუქი) - ადგილი სოფ. ლარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცაცხუ-ონ-ი** (ცაცხვნარი) -ტყე-ხევი ხუდონის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცინტური-ონ-ი** (ასისთავა) - ადგილი სქურისსატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცუ-ონ-ი** (თელნარი) - ტყე მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხიმერ-ონ-ი** (რცხილნარი) - ტყე-გორა მეგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხიმრ-ონ-ი** (**ცხიმ-ურ-ონ-ი**)-რცხილნარი მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი;**ძგვგრ-ონ-ი** (მაყვლოვანი) - ტყე-სადოვრები ჯვარის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **წელამ-ონ-ი** (წელა-წელამი ერთგვარი ბალახია იგივე შალაფა; არსებობს ჭითა წელა, რომელსაც სხვაგვარად წერაქვაც ჰქვია)- ტყე სქურის

სატყეოში, სამოვარი სოფ. ჯგალში, ვაკე-სერი სოფ. ლეხარჩალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **წელ-ონ-ი** - ტყე-სამოვარი, სოფ. მუჟავა, წალენჯიხის რ-ნი; **წერაქვ-ონ-ი** (მეგრ. წერაქვი - ქართ. მცენარე თომი) - ადგილი ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **წირლუ-ონ-ი** (წირლუ - კატაბარდა) - ადგილი სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭველ-ეფ-ონ-ი** //(ო)**ჭველ-ეფ-ონ-ი** (სამმაგი სუფიქსაციის მაგალითია, ჭველა - ახალამოყრილი, ნორჩი თხმელა) - ბუჩქნარი სოფ. წყოლში, ბუჩქნარი სოფ. ნაგუროში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭველ-ონ-ი**//**ჭველ-ონ-ი-ა** (ჭველა - ახალამოყრილი თელა) -სახნავი სოფ. ლარაში, თხმელნარი სოფ. ნაკიფუში, ბუჩქნარი სოფ. მუჟავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭუბურ-ონ-ი**(წაბლნარი) - ტყე-ნაკრძალი სოფ. ულურიში, ჩაის ფართობი სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხვიმარ-ონ-ი**//**ხვიმალ-ონ-ი**- კლდე-ფართობი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხვიმ-ონ-ი** //**ხვიმალ-ონ-ი**-ფერდობი სოფ. ქალაღალიში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხოზ-ონ-ი** (ხოზი - შქერი) - ტყე-ხევი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხომალ-ონ-ი** (ხურმნარი) - ხურმნარი სოფ. ლექაჯაიეში, მარტვილის რ-ნი; **ჯამბ-ონ-ი** - სახნავი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯაპ-ონ-ი** (თუთნარი)- სოფ. ქვაითი, მარტვილის რ-ნი.

ნაგენეტივარი სახელი გაფორმებული **-ონი** სუფიქსით: **ბულ-შ-ონ-ი**//**ბულშვან(დ)ი** - ტყე-ფერდობი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი;

კრებითობის მნიშვნელობას ამჟღავნებს **-ერ/-ურ** სუფიქსიც:

სხუი-ერ-ი (ქართ. მსხალი) - ჭალა, სახნავი ოღუეს გვერდით, მარტვილის რ-ნი; **ფშალ-(უ)რ-ი** //**შპალ-ურ-ი** - აქ ხარობდა სვიაფშალე, რომლისგანაც მზადდებოდა დროჟი, სოფ. მაზანდარა, წალენჯიხის რ-ნი; ორმაგი სუფიქსაცია: **მოხა-შ-ურ-ი** - მდინარე სოფ. უშაფათში, სენაკის რ-ნი;

ებ-ურ- ორმაგი სუფიქსი კი მსგავსების სემანტიკას იძლევა: **სხულ-ებ-ურ-ი** (მსხლისნაირი) - ღელე სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი;

დ) -ია სუფიქსი კნინობითობის გამომხატველია მეგრულში. კნინობითობას აღნიშნავს -ია შემდეგ ტოპონიმებში, მხოლოდ შევნიშნავთ, რომ აქ გვაქვს ორმაგი სუფიქსური წარმოება, კრებითობა-კნინობითობის სინთეზი: **-ონ-ია**. თუმცაღა ესენი **-ონ** სუფიქსიანი ფორმების პარალელურად არსებობენ.

თხ-ინ-ა-ია, კამფარ-ონ-ია, ჩელ-ონ-ია - ტყე-ხევი სოფ. ლეთ-კანთში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩელი** მარადმწვანე მცენარეა, შქერს ჰგავს, საქონელი არ ეკარება. ეს მცენარე ლექსიკონებში არ არის დაფიქსირებული. **წელამ-ონ-ია** - სათიბი სოფ. ნაგურუმში, მინდორი მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭველ-ონ-ია**.

ე) მნიშვნელობით ისევ კრებითობის მაჩვენებელია **-ონი, -ონა, -ინა** სუფიქსებთან პრეფიქსი **ო-** ანუ მივიღეთ კონფიქსი **ო---ონი, ო--ონა, ო---ინა. -ონ** სუფიქსის ფუნქციური სისუსტის შედეგი ჩანს ის გარემოება, რომ ამ ფორმებმა დამატებით სინქრონიულ დონეზე უფრო აქტიური **ო-** პრეფიქსი დაიმტკიცა: **ო-თხირ-ონ-ი** ტოპონ. თხილნარი (ელიავა, კატალ., 76). **ო-ლაკაცონ-ი** „საკაციო. იგივეა, რაც ლაკაცონი, - ადგილი, სადაც აკაციები დგას (ცხად., ტოპონ., 65). (ქირია..., 2015, 199).

ჩვენ მიერ მოძიებულ მაგალითებში დადასტურდა: **ო-ლაკაცი-ონ-ი** - აკაციის ტყე სოფ. სამეხხიოში წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ტუნგ-ონა** - ტყე-ფერდობი სოფ. ულურიაში, ტუნგის ნარგავები სოფ. პალურიში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ტუნგ-ონ-ი // ტუნგ-ონ-ი** - ტუნგის ნარგავები სოფ. მუჟავაში, ბუჩქნარი სოფ. ნაკიფუმში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ხვართქ-ინ-ა** - ბორცვი სოფ. ცაიშში. ხვართქი ერთგვარი ხვიარა მცენარეა, ხვიარა სარეველა ბალახსაც ნიშნავს. შდრ. ხვართქლი ლეჩხუმურსა და გურულ დიალექტებში. **ო-ხომუ-ონ-ი // თხუმუ-ონ-ი** - ტყე-თხემლნარი სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი.

ო---ოლ კონფიქსიც იმავე მნიშვნელობას გვაძლევს. როგორც ჩანს, **-ონი/-ოლი** ვარიაცია დაშვებულია. ჩვენ მხოლოდ ერთი მაგალითი შეგვხვდა: **ო-ტუნგ-ოლ-ი** - ტუნგოს ნარგავები სოფ. საჩინოში, ბუჩქნარი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი.

ვ) გეოგრაფიულ სახელებში გამოყენებული დანიშნულების სახელთა მაწარმოებელი კონფიქსი **ო---**ე განსაკუთრებული ინტენსივობით ხასიათდება. მნიშვნელობით ისევ კრებითობის გამომხატველია. პრეფიქსები **ო-(ქართ. სა-)** და **ნო-(ქართ. ნა-)** რეალიზებულია წინა ვითარებისა და დანიშნულების სახელებში. მეგრულში **ო--ე** (ქართ. სა--ე) კონფიქსური წარმოება უმეტესად მიკროტოპონიმიაში გვხვდება:

ო-ბამბ-ე - სახნავი სოფ. ეჟორდანიესა დასოფ. აბედათში, მინდორი სოფ. ქვაითსა და სოფ. ნაჯახაოში, ბორცვი სოფ. ჯო-ლევეში; ტყე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ბამბუ-ე** (ბამბა) - მინდორი სოფ. ჩქვარელში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ბი-ე** (ბია -კომში) - ფუქის ტყე სოფ. ფუქიში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ბინეხ-ე //ო-ბინეხ-უ** - სახნავი მარტვილში; ვენახი სოფ. ჯვარში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ბუე-ე** (ბუე -ბალი) - ტყე ოდიშარიების მთაზე; საძოვარი მარტვილ-თან; **ო-ბერწუ (ა)-ე** (**ბროწეული > ბერწული > ბერწუამ > ბერწუამ**, მაგრამ **ბერწული > ობერწული > ობერწუამ**) - მთისძირა ფერდობები სოფ. ლემიქავეში; ბუჩქნარი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ო-გვიმრ-ე** -ტყე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-დაფ-ე** - დაფნარი სოფ. მუხურჩაში, მარტვილის რ-ნი; **ო-დამაზ-ე** (დამასკი//დამაზი - დამასკური ქლიავი) - ადგილი წალენჯიხაში; **ო-დაფ-ე** (დაფნარი) - მინდორი სოფ. ჭველეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-დურღენ-ე//ო-დურღენ-უ //ო-დურღინ-ი** - მაცვლიანი და ტყე სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ზმეხ-ე** (ზემეხი> ძმერხლი, სამმერხლე) - ტყე-ხევი სოფ. ფოცხოში,წალენჯიხის რ-ნი;**ო-თიფ-ურ-ე//ო-თიფ-ურ-ი //ო-თიფ-ურ-ი** (**თიფი -თივა**) - ჭალა-სახნავი სოფ. ლექაჯაიში; საბალახო ნოჯიხენის მთის კალთაზე სოფ. საელიავო, სახნავი სოფ. ბობოთში, მარტვილის რ-ნი; **ო-თუთუმ-ე** (სათუთუნე) - მინდორი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **ო-თხირ-ე** (თხილნარი)- თხილნარი სოფ. ნახუნაოსა და სოფ. ბობოთში, სახნავი სოფ. ნაგვაზაოსა და სოფ. ნაჯახაოში, ტყე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-თხომუ(რ)-ე** (თხომუ -თხემლა) - ბუჩქნარი ოდიშარიების მთაზე, მარტვილის რ-ნი; **ო-(ი)-აკაცი-ე** - ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ისინდ-ე** - სასიმინდე სოფ. ჯვარში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ისირ-ე// ო-ისგრ-ე// ო-ისგრ(ისირი - ისლი)-** ტყე სოფ. პირველ ნოღასა დასოფ. ლეფოჩხუეში, ვაკე სოფ. ხუნწის საზღვართან; ბუჩქნარი სოფ. საელიავოსა დასოფ. ბობოთ-ში, ჩაის ფართობი სოფ. საელიავოში; სახნავები სოფ. საელიავოში, სოფ. ლეხანდრავოში, სოფ. ნაჯახაოსადა სოფ. ჯოლევეში; თხილ-ნარი სოფ. მუხურჩაში; ბუჩქნარი სოფ. ხუნწსა და სოფ. სერგიეთში; ისლნარი სოფ. მუხურჩაში; საძოვარი სოფ. ნახუნაოში; ტყე-ბუჩქნარი სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; ჩაის ფართობი სოფ. ეწერფერდში, ლეშამუგესა და ჭალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ლებ-ე//ო-ისგრ-ე** -ადგილი წალენჯიხაში; **ო-აკაცი-ე** (აკაცია >აკაცია

>ო-აკაცო-ე) - ფერდობი ჩაის ფართობით სოფ. ქვაითში, აკაცის ტყე სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ლაკაცო-ე** (ლაკაცია - აკაცია) - აკაცის ტყე სოფ. წყოუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ლარჭემ-ე** (ლარჭემი - ლერწამი) - ტყე-ხეობა სოფ. ფოცხოეწერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ლები-ე** - ბუჩქნარი თხინას ფერდობზე და ფერდობი ლაკადაში, სოფ. ლარა, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ლისგრ-ე** (ლისგრ - ისლი) - წალენჯიხა; **ო-ლულ-ე** (ლელენარი) - ბორცვი სოფ. ნაკიფში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-მანდარინ-ე** - ფერდობი ონთხაესთან, სოფ. საელიავო; სახნავი სოფ. ლეხანდრაგოში; ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-მელიში-ე** (მელიშია - მოცვი) - ადგილი, სადაც მოცვი მოდის, სოფ. საჩინო, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-პურასქი-ე** (პურასქია - პრასი) - სახნავი მდ. აბაშის ჭალაში; აქ ხარობდა კვარიამპურასქია ანუ „ყვავის პრასი,“ ლაზურად კვარიასკინჩი. ამ მცენარეს მეგრულში მეორენაირად ჰქვია კვარაკუჩხა ან მათირია, ხოლო ქართულში – სათოვლია. **ო-ტუნგ-ო** - ადგილი მარტვილში; **ო-ფშალუ-ე** (ფშალი-სვია) - ტყე-ფერდობი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ქერ-ე** (ქერის ყანა)- ბუჩქნარი სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ლუმუ-ე** (ადგილი, სადაც მცენარე ღომი ითესებოდა) - ბუჩქნარი ცაცხვი-ფერდთან სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-შინდ-ე** (საშინდია)- ფერდობი ხორიათში სოფ. ქვაითი, მარტვილის რ-ნი; **ო-შქერ-ე** (შქერი) - ტყე ღანჯიოურის ხეობაში; ტყე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ჩაი-ე** (ჩაის პლანტაცია) - ჩაის ფართობი სოფ. ლეთკანთი, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ციცუ-ე** (ციცუა -საადრეო ჯიშის სიმინდი)- ბუჩქნარი სოფ. ლემიქავეში, ტყე-ფერდობი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ცხიმურ-ე** (ცხიმური - ცხემლა) - ტყე სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ცხიმურ-ე // ცხიმურ-ონ-ა** (ცხემლნარი) - სოფ. საჩინო, სოფ. ეწერი, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ჭვ-ე** (ჭვანარი) - სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ჭვითლურ-ე// ჭვითლურ-ონ-ა** (ჭვითლური ვაზის ჯიშია) - ფერდობი სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; პირველი ტოპონიმი (**ო-ჭვითლურ-ე**) მიგვითითებს მცენარის გავრცელების არეალზე, ხოლო მეორე (**ჭვითლურ-ონ-ა**)- მცენარის კრებითობის ადგილს. **ო-ჭუბურ-ე // ჭუბურ-ონ-ა** (საწაბლია, წაბლნარი) - ტყე-წაბლნარი სოფ. ეწერაში, წალენჯიხის რ-ნი; ტყე მასიეთში, სოფ. ლემიქავე; ტყე ეჟორდანის უბანში მარტვილში; ტყე ოდიშარიების მთაზე; ბორცვი წაბლნარით სოფ. ქვაითში; ტყე

დობერაში, სოფ. საელიავო, მარტვილის რ-ნი; **ო-ჭურიალ-ე** (ჭურიალი - მარშანცია) - ადგილი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ჭუქელ-ე** (ჭუქელი - ჭინჭარი) - ბუჩქნარი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ჭყონ-ე** (მუხიანი) -სახნავი სოფ. ეწერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ჭყონ-უ-ე** - ტყე ბჟერის მთის კალთაზე, სოფ. ლემიქავე; ტყე-წაბლნარი სოფ. ბობოთში; საწაბლია სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ხაბურზაკ-ე** (*χarbüz veyā χarbūze* ხარბუზი, ხაბურზაკი -საზამთრო. ამ ფორმითაა შემოსული მეგრულში, ქართული ენის აჭარულსა და გურულ დიალექტებში, ხოლო ქართლურსა და კახურ დიალექტებში გვხვდება ყარფუზის ფორმით) - ფერდობი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ხარდან-ე** (ხარდანი ვაზის ჯიშია) - ფერდობი სოფ. ჯოლევი, ტყე-ფერდობი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ხაჯ-ე** (ხაჯი - ცერცვი) - ბუჩქნარი სოფ. ლექაჯაიესა და სოფ. საელიავოში, ბუჩქნარი მდ. ღიას მარცხენა ნაპირზე, სოფ. ლემიქავე, მარტვილის რ-ნი; **ო-ჯაპ-ე //ო-ჯამპ-ე** (თუთნარი, სათუთია) - ჩაის ფართობი სოფ. ლეკვანტალეში; სახნავები სოფ. ქვაითში, სოფ. ლეკვეკელესა დასოფ. ნაჯახაოში, მინდორი მდ. აბაშის მარცხენა ნაპირას, გზის პირი სოფ. ნაგვაზაოში, მარტვილის რ-ნი; სახნავი და ბუჩქნარი სოფ. ღიასა და ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი;

მხოლოდ სამი მაგალითის შემთხვევა გვაქვს, როცა ანალოგიური კონფიქსით სიტყვა ნაგენეტივარია: ო-ბურღ-ე-ში-ი (ბურღი-ბურეა)- ბუჩქნარი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ო-კვანტი(ა)-ე-ში** (კვანტი(ა) მცენარეა, რომელსაც ქიჯი(ა)ოჯასაც ეძახიან იგივე, რაც იმერული ფხალი სკვანტილა - მუსკანტურა) - ბორცვი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი. **ო-(ნ)წყე-ე-ში-ი** (წყი, წყვი -წყავი) - ბუჩქნარი ცხვატასა და მენჯს შუა, სოფ. აბედათი, მარტვილის რ-ნი; **ო-წყე-ე-ში** - ბუჩქნარი მენჯსა და ცხვატას შუა, სოფ. სერგიეთი; **ო-ჭური-ე-ში** (ჭურია ბალახის სახელია) - სახნავი სოფ. სერგიეთში, მარტვილის რ-ნი.

განსხვავებული დერივატებით იმავე სემანტიკას იძლევა შემდეგი მაგალითები:

ო-თხომ-უ (თხილნარი) - ტყე სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ღუმ-ო-ი //ო-ღუმ-ოლ-ი** (ღუმე - ღომი) - მინდორი მდ. ტარჩენის ნაპირას, სოფ. აბედათი, მარტვილის რ-ნი;

ყომურ-ი-ათ-ი (ტყემლნარი) - ფერდობები სოფ. ზემო ხუნწში, მარტვილის რ-ნი;

ჭუბურ-ე-ანი // ჭუბურ-ოვან-ი - სახნავი სოფ. ონოლიაში; მარტვილის რ-ნი;

სა--ო: კონფიქსი მეგრულისათვის შედარებით ახალია და ქართულიდან არის შესული:

სა-ლობიო//ო-ლები-ე - ფერდობი სოფ.მედანში, წალენჯიხის რ-ნი; **სა-სოტოლი-ო (სოტელია//სოტოლია - წითელი მხალი)** - სოფ. ჭალის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **სა-ჯაბ-ო** - ჩაის ფართობი მდ. ტარჩენის მარჯვენა ნაპირას, სოფ. აბედათი, სახნავები მარსილაში სოფ. ჯოლევისა და სოფ. ნაგვაზაოში, მარტვილის რ-ნი;

ზ) ქართულ ტოპონიმიში წინა ვითარების სახელებს აწარმოებს ნა- პრეფიქსი სხვადასხვა სუფიქსთან ერთად. ლაზურში ამგვარი ფუნქციით შეესატყვისება ნო--ენ ცირკუმფიქსი და მეტწილად მიკროტოპონიმიშია დადასტურებული (ქირია..., 2015, 196). მეგრულში წინა ვითარების სახელთა მაწარმოებლად ფუნქციონირებს ქართულიდან შეთვისებული ნა- პრეფიქსი:

ნა-ბინეხ(გ) (ნავენახარი) - სახნავი სოფ. ჯალირაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ისირ(გ)** (ნაისლარი) - ღელე და ხევი სოფ. ობუჯი, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ისერ(გ)//ნა-ისერგში** - ჩაის ფართობი, სოფ. ლია; სახნავი სოფ. ჩქვალერი; ბუჩქნარი სოფ. ფახულანი; პატარა ხევი სოფ. კუხე, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ლაზუტ-(ი)** (ლაზურად ლაზუტს სიმიდს უწოდებენ) - ბუჩქნარი წალენჯიხაში; **ნა-ობინახ(გ)** - ჩაის ფართობი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ოსერგ** (ნაისლარი) - ბუჩქნარი სოფ. ეწერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ქერგ (ნაქერალი)** - ბუჩქნარი სოფ. მედანში, ფერდობი სოფ. ეწერ-ფერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ქობაი** - სახნავი სოფ. ლეცეცხვიაიში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ქობალ(გ)** (ნაპურალი) - ტყე-ბორცვი, ვაკე-სამოვარი, პატარა ტყე, სათიბი სოფ. მუჟავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ჭარხალ(გ)** (ნაჭარხალი) - სოფ. მედანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ჭვითილუ** (ჭვითილური ვაზის ჯიშია) - ტყე-ფერდობი სოფ. მაზან-დარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ჭკვდღ** (ჭკიდი - ჭადი, ფეტვი) - ტყე-ფერდობი, სათიბი, ბუჩქნარი, სოფ. ჯალირაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ხაჯ(გ)** (ნაცერცვალი) - მინდორი და დავაკება სოფ. ჩხვარელში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ჭახალ-(ი)** (ნაჭარხლარი) - სახნავი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭყვად-ურ-ი** - სახნავი სოფ. ხუნწში,

მარტვილის რ-ნი; **ნა-ხაჯ-ი** - ნაცერცვალი სოფ. ორქაში, მარტვილის რ-ნი;

თ) ყველაზე პროდუქტიულია **ნა- უ წარმოება (ნა- ქართული პრეფიქსია, -უ / > გ კი ქართ. -ავ სუფიქსის შესატყვისი (ფენრიხი-სარჯველაძე, 2000, 351);**

ნა-ანჯ-უ // ნა-(ა)-ანჯ-უ (იანჯი -კოპიტი) - ღელე სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ბამ(ო)-უ// ნა-ბამბ-უ// ნა-ბამბუ-უ// ნა-ბამბ(გ)** (ნაბამბარი)- საბალახოები სოფ. ნალეფსაოსა და სოფ. ნახუნაოში, ბუჩქნარი სოფ. ქვაითთან, სახნავი სოფ. ბობოთში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ბინეხ-უ //ნა-ბუნეხ (გ) // ნა-ო-ბინეხ(უ)// ნა-ბინეხ-ი** (ნავენახარი) - ფერდობი სოფ. ქვაითში; სახნავი სოფ. აბედათსა დასოფ. ჯოლევეში, ტყე სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-თიფ-ურ-უ //ნა-თიფ-ურ-ენ-ი** - სამოვარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-თხირ-უ** (ნათხილარი)- სახნავი ეკაკის უბანში სოფ. აბედათი, აქ მოდიოდა მიწისთხილი; სახნავი სოფ. ნაგვაზაოში; ბუჩქნარი სოფ. ქვემო ნაგვაზაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ისირ-უ //ნა-ისირ-გ // ნაისგრ-გ // ნაისგრ-(გ)** (ნაისლარი) - სახნავები დიდლის სათავესთან, სოფ. ქვაითი, სოფ. ნალეფსაოში, სოფ. ბანძაში, სოფ. ლეხანდროსა და სოფ. ნახუნაოში, მინდორი სოფ. ქვაითში, სამოვარი სოფ. ლექაჯაიეში, ჯაგნარი სოფ. ქვაითში, ტყე საყურულოში სოფ. ჯოლევი, ტყე სოფ. ჭაბურთაში, ბუჩქნარისოფ. ბობოთში, სოფ. ხუნწსა და სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-კვეც-უ** - ბორცვი სოფ. სერგიეთში, აქ მზადდებოდა კვეცი - თხილის ან ლეკუხის წკნელი; **ნა-კიფ-უ** (ნაკანაფარი; კიფი - კანაფი) - ტყე სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; ტყე-სამოვარი სოფ. ფოცხოეწერსა დასოფ. ნაკიფუში წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ლეზი-უ** (ლეზია - ლოზიო) - ვაკე ადგილი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-მანდარინ-(უ)** - ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, კაჭიჭი ბაღში (სქუას) ნამანდარინევი ადგილი სოფ. სკურდი, მარტვილის რ-ნი; **ნა-მანდარინ //ნა-მანდარინ-გ // ნა-მანდარინ-უ** -სახნავი სოფ. ქვაითში; სამოვარი სოფ. ხუნწში; ადგილი სოფ. ლეციცხვაიეში, მარტვილის რ-ნი; ტყე სოფ. საჩინოში, სახნავი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ო-ბამბ-უ** - სახნავი აბედათსა და სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ო-ბინეხ(უ)** (ბინეხი- ვენახი, ნავენახარი) - სახნავი მეშქარიაღალის სათავესთან, სოფ. აბედათი; ბუჩქნარი სოფ. ჯოლევეთან; სამოვარი სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ო-ისირ-(უ) // ნა-ო-ისგრგ**

//ნა-ო-ისგრ(გ)//ო-ისგრე - ჩაის ფართობი ტებდალის ნაპირას; ტყე სოფ. წინაკვერკვეში, სამოვარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ო-თიფ-ურ-ენ-ი** (თიფი -თივა) - სამოვარი სოფ. ლემიქავეში; **ნა-პერელ-უ** (პერილა ერთწლიანი ბალახი, რომელიც გამოიყენებოდა პირუტყვის საკვებადაც. ამ მცენარის თესლისაგან ხდიდნენ ზეთ-საც) - მინდორი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ურიში-ი** (ურიში-კოლხური ხორბლის ჯიშია)-ვაკე-მინდორი სოფ. აბედათში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-უმქურ-უ** (ნავაშლარი) - სახნავი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ფატ-უ** (ნაფეტვარი) - ბუჩქნარი და ჩაის ფართობისოფ. ნაშამგუ, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ფსულ-უ** (ფსუ -სელი) - ფერდობი და ვაკე სოფ. საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ქერო-უ //ნა-ქერ-(ოუ)//ნა-ქერ-უ** (ნაქერალი)- მინდორი სოფ. ჯოლევეში; სამოვარი სოფ. ხუნწში, ფერდობი სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ქობაი//ნა-ქობა-უ//ნაქობალ (გ) //ნა-ქობალ-უ** (ნაპურალი)- ფერდობი მდ. თათულაის სათავესთან, სოფ. ნალეფსაო, ბუჩქნარი სოფ. აბედათსა და სოფ. ნახუნაოში; ტყე-ფერდობი სოფ. ლემიქავეში; მინდორი სოფ. ლექაჯაიეში, სადაც კოლხური ჯიშის ხორბალი ითესებოდა; სახნავი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; სახნავი სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ღუმუ-(უ) //ნაღუმუ //ნა-ღუმუ-უ** (ნაღომარი)- ტყე ბჟერის მთაზე; ადგილი სოფ. ბანძაში, მარტვილის რ-ნი; სახნავი, ბორცვი და ვაკე სოფ. ნაშამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; ღომი ფეტვისებრთა ოჯახის ერთწლიანი თავთავიანი მცენარეა. გავრცელებული იყო კოლხეთში. არქეოლოგების დასკვნით, იგი ჯერ ჩვ. წ-ალ-მდე არსებობდა. მისგან მომზადებულ ღომს ღუმულ ღუმულ ეწოდებოდა. **ნა-ციც-უ** (ციცუა საადრეო სიმინდის ჯიშია) - ყანა სოფ. ბობოთში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭად-ენ-ი** (ჭადია//ჭადიე მარწყვისნაირი კენკრაა, ახლა აღარ არის)- ტყე-სამოვარი ბჟერის მთის კალთაზე, სოფ. აბედათი, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭახა-უ** (ჭახაა -ჭარხალი) - ჩაის ფართობი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭკიდ-უ//ნა-ჭკიდო-უ//ნა-შკიდ-უ** (ჭკიდი -1. ჭადის ჭადი 2. ფეტვი) - ტყე სოფ. ეჟორდანიეში; ბუჩქნარი სოფ. ლექაჯაიეში, სადაც წინათ ჭკიდი (ფეტვი) ითესებოდა; მინდორი სოფ. ლეხანდრავოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭ(ო)უ** (ნაჭვავარი) - სამოვარი სოფ. აბედათში; მინდორი სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭ-უ//ნა-ჭვ-ი//ნა-ჭო-უ** (ჭვავი) - საბალახო ეთაფლანძეში; მინდორი სოფ. ბანძაში; სახნავი

სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჭუბურ-უ** (ნაწაბლარი) - სახნავი სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჰყონ-(უ)** - ტყე-ბორცვი სოფ. ნალეფსაოში; ამ ადგილს ჰყონჯინჯისაც უწოდებენ. **ნა-ხარან-უ //ნა-ხარან-(უ)//ნა-ხარამ-უ** (ხარანი იგივე ხარდანი ვახის ჯიშია) - სახნავი სოფ. სტეფასდაბალში; სახნავი სოფ. ნაგვაზაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ხარდან-უ //ნა-ხარდან-(უ)** (ხარდანი ყურძნის ჯიშია) -ბორცვი მდ. სკურჩის გვიმრალაის შესართავთან, სოფ. აბედათი; მინდორი სოფ. ბანძაში; ბორცვი სოფ. წინაკვერკვეში; სახნავი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ხაჯ-უ** (ხაჯი -ცერცვი) - ბუჩქნარი სოფ. ქვაითთან; ჩირგვნარი სოფ. ჯოლევეში; სახნავი სოფ. ბანძასა და სოფ. ლეკველეში; სახნავები სოფ. ონოლიაში, სოფ. ნაგვაზაოში, სოფ. ნახუნაოში, სოფ. ნაჯახაოში, სოფ. ლეხანდრაგოსა და სოფ. სტეფასდაბალში; ბუჩქნარი სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ჯამპ-უ** (ნათუთარი) - ბუჩქნარი სოფ. ეწერფერდში, წალენჯიხის რ-ნი;

ი) ფუძე ერთია,დერივაციული გაფორმება განსხვავებული, სემანტიკა - უცვლელი:

ნა---ა: **ნა-ცაცხვ-ერ-ა** - გორა სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი.

ნა---ე: **ნა-თიფ-ურ-ე** (თიფი-თივა) - სახნავი სოფ. აბედათსა და სოფ. ბობოთში, ჩაის ფართობი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი;

კ) მეგრულსა და ლაზურში წინა ვითარების სახელთა საწარმოებლად გამოიყენება ნო- პრეფიქსი და ნო--ენ პრეფიქსს-სუფიქსი. ნო-ქართული ნა-წინსართის ადეკვატია.ნო- პროდუქტიულობით არ ხასიათდება. აქაც დერივაციული გაფორმება განსხვავდება, შინაარსი იგივეა.

ნო---ნი

ნო-ჭადე-ნი (ჭადი არის ფეტვი და სოკოს სახელიც)- ფერდობი სოფ. ქვაითში; მინდორი სოფ. ლემიქავეში; ტყე სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი;

ნო---უ: ნო-თხირ-უ (ნათხილნარი) - სახნავი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი;

ლ)ლე- პრეფიქსი -ე სუფიქსთან გვარებისაგან აწარმოებს ადგილის სახელებს (ტოპონიმებს): **ლე-სიჭინ-ე** (შდრ. გვარი სი-ჭინა), **ლე-გაგუ-ე** (შდრ. გაგუა), **ლე-კაჭარ-ე** (შდრ. კაჭარა), **ლეკველე-ე** (შდრ. კველია), **ლე-პატარ-ე** (შდრ. პატარაია), **ლე-დგები-ე** (შდრ. დგებია), **ლექაჯაი-ე** (შდრ. ქაჯაია)...(ქირია..., 2015,

193). სავარაუდოა, რომ ადრე ის საზოგადო სახელებსაც ერთოდა: **ლე-ფშალ-ე** (შდრ. ფშალე//ფშაე „სვია“), **ლე-გვიმარ-ე** (შდრ. გვიმარა „გვიმრა“), **ლე-შქიშქილ-ე** (შდრ. შქიშქილი „ლორთქო, ნორჩი ბალახი, ყლორტი“) (ცხადაია, 1999, 72).

ჩვენთან დადასტურდა ორი მაგალითი. **ლა-/ ლე- : ლე-ჭვითილ-ე// ნა-ჭვითილუ** (ჭვითილური ვაზის ჯიშია) - ტყე ფერდობი მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი;

ლა-ხუნწ-არ-ა (ხუნწი - მოცხარი) - სოფ. ჭალის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი;

მ) -ალ/-ელ სუფიქსური წარმოების მხოლოდ ერთი მაგალითი დაფიქსირდა:

ჭყონ-ალა//ჭყონ-ელ-ა - საკულტო მუხნარი სოფ. ორქაში, მარტვილის რ-ნი; მუხნარი სოფ. ნაკიფუსა და ფუქში, წალენჯიხის რ-ნი; შდრ. ნოღელა, სუმელა.

კომპოზიტები. პრეფიქს-სუფიქსური წარმოების გარდა მრავლად შეგვხვდა ტოპონიმები, წარმოდგენილი კომპოზიტებით, რომლის ერთი შემადგენელი ნაწილი მცენარის სახელითაა გადმოცემული. ჩვენთვის კარგადაა ცნობილი, რომ გეოგრაფიული სახელები არ ითარგმნება, მაგრამ შედარების მიზნით ქართულად მითითებული გვაქვს ის მცენარე, რომლის სახელიც გვაქვს ტოპონიმში. კომპოზიტების კლასიფიკაციისას გამოიყო რამდენიმე ჯგუფი.

ა) კომპოზიტები გაფორმების გარეშე. ხშირია და გავრცელებული სინტაგმური (მსაზღვრელ-საზღვრულიანი) ტოპონიმები. ამათ შეიძლება ვუწოდოთ გეოგრაფიული კომპოზიტები ან ტოპო-კომპოზიტები, გამომდინარე იქიდან, რომ მათ შინაარსი გეოგრაფიული სახელებისა აქვთ, ფორმა კი რთული სახელებისა, რომელთაც არა აქვთ სპეციალური მატოპონიმიზებელი აფიქსები (ქირია..., 2015, 190). თხზული სიტყვის შემადგენელი ნაწილები წარმოდგენილია ყოველგვარი აფიქსის გარეშე: **ზაბულული (ლეღვის ჯიშია) - ფერდობი მდ. ნოდის მარცხენა მხარეს, სოფ. ქვაითი, მარტვილის რ-ნი. **დიდი ჭყონა** (დიდი მუხნარი) - ნატყევარი მდ. ლიარსანის სათავეებთან, წალენჯიხის რ-ნი; **დიდი ჭყონი** - მინდორი კორტევიშ რობუში, მარტვილის რ-ნი; **დიდი ჩაი** (ჩაის პლანტაცია) - სოფ. სტეფასდაბალი, მარტვილის რ-ნი; სოფ. ლია, წალენჯიხის რ-ნი. **დი(დი) ცე** (დიდი თელა) - ტყე-ხეობა მდ. ხურჩის სათავესთან, სოფ. ლარა, სოფ. მედანი, წალენჯიხის რ-ნი; **კაბეტნები****

(დიდი კაკლის ხე) - სოფ. ლეთკანთი, წალენჯიხის რ-ნი; **კუნტა ბული** (ბული მეგრულში არყის ხესაც ჰქვია) - ბლის ხე სქურის სატყეოში, სოფ. ობუჯი, წალენჯიხის რ-ნი; **კალამწიფური** (შალაფა, წიფელა) - ხეობა სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **მარტოხობა** (ხობა- ხურმა) - ბუჩქნარი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **კოლოსხული** (მწარე მსხალი) - სოფ. ქალაღალი, წალენჯიხის რ-ნი; **ნადაღა ნუზუ** (დადღასმული ნაძვი) - ტყე სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნამეხჳკონი** (ნამეხარი მუხა) - ტყე სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნაჯვარწიფური** - ტყე ნოჳკადირენში, სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **ნემეკვათი** (გადაჭრილი კაკალი) - ტყე-ბუჩქნარი სოფ. ლეციცხვიანში, მარტვილის რ-ნი; **ჟირსხული** - სამოვარი სოფ ლარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **სუმნუზუ** - ბორცვი სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **სუმცაცხუ// ცხაცხეთი** - მინდორი წალენჯიხაში; **სხულნატახა** (გადანატეხი მსხალი) - დავაკება სოფ. ნაშამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ტყარი ბული** (ბალამწარა) - ადგილი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ტყარი ცვალმინთა** (ველური პიტნა) - სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **უზა ტყა** (შავი ტყე) - სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **უწკე ხვიმა** (უკურკო ხურმა) - სამოვარი სოფ. ლეთკანთიში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქუჭურუა წიფური** (თავქოჩორა წიფელი) - სოფ. ჩქვარელი, წალენჯიხის რ-ნი; **ქუჭურპანტე** (თავქოჩორა პანტის ხე) - სერი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ღვლცაცხვი** (გადახრილი ცაცხვი) - დავაკება სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ღვლწიფური** (გადაფერდებული წიფელი) - ტყე სოფ. ჯვარის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩხოროცხაცხუ** (ცხრა ცაცხვი) - მინდორი სოფ. ლარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხედნეძი** (კერკეტი კაკალი) - სახნავი სოფ. ჯგალში, წალენჯიხის რ-ნი; **წიფურსქვამი** (ლამაზი წითელი) - ტყე სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭითა ცომური** (წითელი ტყემალი) - წყარო სოფ. ნაკიფუ, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭითაჯა** (ურთხელი) - სოფ. ნაგურუ, წალენჯიხის რ-ნი; **ხვალახე ჳკონი** (მარტოხელა მუხა) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ეწერსა და სოფ. ლექარდემი, წალენჯიხის რ-ნი; **ხუჯმა ჳკონი** (ხუთი ჯიმა ჳკონი - ხუთი ძმა მუხა) - ბორცვი სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯვარამ წიფური** (ჯვრიანი წიფელი) - ადგილი ჯვარის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი;

ბ) შემდეგი ჯგუფია ანალოგიური შინაარსის მქონე კომპოზიციებისა, სადაც საზღვრული სუფიქსითა თუ კონფიქსითაა გაფორმებული: დიდი ნა-ქობალ (დიდი ნაპურალი) - სამოვარი კვდას ფერდობზე ჭიჭე ნაქობალის გვერდით, სოფ. ჩქვარელი, წალენჯიხის რ-ნი; დიდი ო-ჩაი-ე (ჩაის ფართობი) - სოფ. საჩინო, სოფ. პატარა ეწერი, სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; კვარკვალა ნუზ-ონ-ი // შქაშ ნუზ-ონ-ი (მრგვალი ნაძვნარი // შუა ნაძვნარი) - კორომი სოფ. ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; კუნტა ბარცხ-ონ-ა // კუნტა ფარცხ-ონ-ა // კუნტა ქვრცხ-ონ-ა (მცირე შამბნარი) - ღელე და ხეობა სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; კუნტა ბარცხ-ონ-ი (მცირე ჯაგნარი) - ტყე-ხევი სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; კაბეტი ო-ჩაი-ე (დიდი საჩაიე) - სოფ. ეწერი, წალენჯიხის რ-ნი; პიტა ქობალ-ონ-ი (ჩელტა - ზანდური) - ადგილი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; უჩა წყეი-ონ-ა (შავი წყაგნარი) - ტყე-ფერდი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; უჩა ჯა-ლ-ონ-ი (შავი ტყე) - ნაძვნარი სოფ. ლეთკანთში, წალენჯიხის რ-ნი; ძგამ-ო-ჩაი-ე (განაპირა ჩაი) - სოფ. ლესალე, წალენჯიხის რ-ნი; ჭიჭე წიფ-ონ-ა (პატარა წიფლნარი) - სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; ჭიჭე ნა-ქობალ(ე) (პატარა ნაპურალი) - ვაკე-სამოვარი სოფ. ჩქვარელში, წალენჯიხის რ-ნი;

ამ სამ მაგალითში პირიქით, მსაზღვრელია სუფიქსდართული: სუმეუჯაში ტყა (სამყურა ბალახი) - ადგილი სოფ. ლაკადაში, წალენჯიხის რ-ნი; სურუამჯაპი (სუროიანი თუთა) - ადგილი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; სურუანი ჯა (სუროიანი ხე) - სოფ. ლაკადაში, წალენჯიხის რ-ნი;

გ) კომპოზიტის წევრები წარმოდგენილია სუფიქსური გაფორმების გარეშე, მაგრამ ივარაუდება ნათესაობითი ბრუნვის დაკარგვა, მსაზღვრელ-საზღვრულის შეერთება და ერთ თხზულ სიტყვად ქცევა:

ბაბაუშქური (ბამბეშ უშქური - ბამბავაშლა)- ტყე და ხილნარი საქებურიოში, წალენჯიხის რ-ნი; ბამბეწყარი // ბამბეწყუ (ლბილი წყალი) - ადგილი სოფ. ნახუნაოში, სოფ. წინაკვერკვე; ბარცხვანდალი(ი) // ფარხვალდალი(ე) (ბარდნარ ღელე) - ღელე-ხეობა ტებენის მარჯვენა შენაკადი, წალენჯიხის რ-ნი; ბზაკალ გვშალ(ე) (გასასვლელი ბზის ხეივანში) - წალენჯიხის რ-ნი; ბიაჯინჯი (კომშის ძირი) - სახნავი სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; ბუიწყუ (ბლის წყარო) - სამოვარი მდ.აბაშის მარჯვენა ნაპირას; ჭალა სოფ.

ბომბოთში, მარტვილის რ-ნი; **ბუიჯინჯი** (ქართ. ბლის ძირი) - სახნავი სოფ. ვედიდკარში, მარტვილის რ-ნი; **ბულგა** (ივარაუდება ბულიშ გა - ბლის სერი) - ტყე-სამოვრები სოფ. ნასამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბულრზენი** (ბლის ვაკე) - სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბურღონაღალ(ე)** - ღელე და ხეობა სოფ. წყოლში, ჭალაღალი და ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ბურღონაწყარი** (ბურღონის ღელე) - წყარო სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **ბულღურგულ-ი**(ბურღონა გული (ცენტრი)) - მიკროუბანი მდ. მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **გენძეხული // გერძე ბული** (გრძელბალა) - მთა-სამოვრები ჭანისწყლისა და ხობისწყლის ხეობას შორის, წალენჯიხის რ-ნი; **გვიმარაღალ(ე), გუმარაღალ(ე), გუმრაწყარი** (გვიმრის წყალი) - ღელე და ხეობა ენწერში სოფ. ლემიქავე, მარტვილის რ-ნი; **დადი(შ)ჯაპი** (ქართ. დადის თუთა) - მინდორი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ზაკალონფერდი // ნუზუმფერდი** (ზაკალი - ბზა) - ტყე ფერდობებიზაკალონღალის სათავესთან სოფ. მაზანდარა, წალენჯიხის რ-ნი; **თე(ი)აჯინჯი** (თელის ძირი) - სახნავი სოფ. ვედიდკარში, მარტვილის რ-ნი; **თხირმენჯი** (თხილის ვეძა)- ვაკე-ტყე სოფ. მუჟავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **თხომუჯინჯი**(ქართ. თხემლის ძირი) - ჩაის ფართობი სოფ. აბედათში, მარტვილის რ-ნი; **თხომლონწყუ//მიხაშ წყუ** (თხემლნარის წყარო ან მიხას წყარო - ორივე სახელი ჰქვია)- ღელე სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **თხუმტობა** (თხმელის ტბა) - სოფ. ლექარდე, წალენჯიხის რ-ნი; **კაკლარონი სუკი** (ჯაგნარის ბორცვი) - სოფ. ნაგურუ, წალენჯიხის რ-ნი; **კაკუ ფარონი** (კაკუს გაფოთლილი ტყე) - სოფ. ნაკიფუ, წალენჯიხის რ-ნი; **კიცხირფონი** - ფონი მდ. ტეხურაზე, სოფ. ჯოლევი, მარტვილის რ-ნი; ამ ფონთან ხარობს მცენარე კიცხირა, რომელიცქაცვის მსგავსია; **ლეფონჯარა** (ლეფონი - ლაფანი) - ჭანისწყლის მარცხენა შენაკადი, წალენჯიხისრ-ნი; **მაჩარკატყა** (რუს. მაჩალკა (мачалка)-ლუფა)-ტყე ეკინწურესქუეში, სენაკისრ-ნი; **მიხაშიარი** (შიარი - შამზნარი) - ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **სხულტობა** (მსხლის ტბა) - ქვაბული სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ურთხელაჯინჯი** (ურთხმელის ძირი) - ტყე სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **უმკურკვანა //უმკურყვანა**-სახნავი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **უმკურტობა**(ვაშლატბა) - მორევი სოფ. ლეკეკელეში, მარტვილის რ-ნი; მორევი სოფ. ჩქვა-

რელში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფშერ(ამ) ღალ(ღ)** - შქერის ღელე ეწერ-
ფერდში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფშქერღალ(ღ)** - შქერის ღელე სოფ.
ლიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცომურჯინჯ** (ტყემლის ძირი) -სახნავი
სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცუმურჯინჯი** (ტყემლის
ძირი) - საძოვარი სოფ. მუხურჩაში; სახნავი სოფ. ბანძაში, მარტვი-
ლის რ-ნი; **შქერღალ(ღ)//შქერ(ამ)ღალ** (შქერის ღელე) - ღელე სოფ.
ჭალესა და ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩიტლუდი** (ჩიტილედვა)
-სოფ. ჯგალი, წალენჯიხის რ-ნი; **ცაცხუჯინჯი // ც(ხ)აცხუნჯინჯი**
//ცხაცხუჯინჯი (ცაცხვის ძირი) - მინდორი სოფ. ლემიქავეში და
სოფ. ბანძაში; ბორცვი სოფ. საელიავოსა და სოფ. აბედათში; ად-
გილი სოფ. ბობოთის ცენტრში, მარტვილის რ-ნი; **ცაცხუ საბარგო**
(საბარგო -მწემსეების დასაბინავებელი ადგილი) - ტყე სოფ. ნაგუ-
რუშუ, წალენჯიხა; **ცაცხუე ფერდი**(ცაცხვის ფერდობი) - ბორცვი
სოფ. აბედათში; ბორცვი ლექაჯაიეს საზღვართან, მარტვილის რ-
ნი; **ცხაცხუგა** (ქართ. ცაცხვის სერი) - მინდორი სოფ.ლექაჯაიეში,
მარტვილის რ-ნი; **ცხიმურ საბარგო** (მწყემსეების სადგომი) - დავა-
კება მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხი(მუ)რმონწყვილი** -
ტყე ნორსელიაში, სოფ. ქალაღალი, წალენჯიხის რ-ნი; **ცხიმურტობა**
- მორევი სოფ. ნაგურუსა დაობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი;
წიფურტობა (წიფლის მორევი) - მორევი სოფ. ობუჯში ჭენწყალზე,
წალენჯიხის რ-ნი; **წიფურჯინჯი** (ქართ. წიფლის ძირი) - მინდორი
სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ჭადარჯინჯი** (ჭადრის ძირი) -
ჭალა მდ. აბაშის პირას, სახნავებისოფ. აბედათში, სოფ. ლეხაინდ-
რაოში, სოფ. სტეფასდაბალში, სოფ. ონოლიასა და სოფ. ჯოლევეში,
მინდორი მდ. ცხენისწყლის ჭალასა და სოფ. ხუნწში, გზაჯვარე-
დინი სოფ. ნახუნაოში, შუკა ლეგახიეს უბანში სოფ. ხუნწი, მარტვი-
ლის რ-ნი; **ჭუბურღალ(ღ)** - მდ. ქალაღალის მარცხენა შენაკადი,
სოფ. ქალაღალი, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭყონჯინჯი// წყონჯი(ნჯი)** (მუ-
ხის ძირი) - მინდორი სოფ. მახათში, სახნავები სოფ. ჯოლევესა და
სოფ. აბედათში; ტყე სოფ. წინაკვერკვეში; ფერდობი სოფ. ბობოთში,
მარტვილის რ-ნი; **ხვიმრობა** (> **ხვიმამ რობა** - ხურმის ხევი) - ტყე-
ხეობა მაგანას სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯაპჯინჯი** - სახნავი
სოფ. ჯოლევეში; მოსაცდელი სენაკი-მარტვილის გზაზე; სახნავი
სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი;

ანალოგიური სემანტიკაა ამ ორ მაგალითშიც, მხოლოდ საზღვრული სუფიქსებითაა გაფორმებული: ტყეწიფ-ონ-ა - ტყე-წიფლ-ნარი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; ჩიტლულ-ონ-ი - ვიწრო და ღრმა ხევი ლეფიფიეში სოფ. ლეშამუგე, წალენჯიხის რ-ნი;

დ) მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვის მხოლოდ ნაწილია შენარჩუნებული შემდეგ კომპოზიტებში:

ნაისგრ(გ)ღალი (ნაისლარი ღელე) - ჭენწყარის მარჯვენა შენაკადი სოფ. ობუჯი, წალენჯიხის რ-ნი; ნეიჯინჯი//ნეპიჯინჯი (ქართ. კაკლის ძირი) - სახნავები სოფ. ონოლიაში, მუხურჩასა და სახნავი ლეპატარავეში; მინდორი ლეკველეში, მარტვილის რ-ნი; ფრია(ა)ჯინჯი (ქართ. ვერხვის ძირი) - სახნავი სოფ. ვედიდკარში, მარტვილის რ-ნი; სხუდენწერი< სხუი-შ-ენწერი //სხვეინწერი// ცხვეინწერი (მსხლის ეწერი) - სახნავი ოლუეს გვერდით, მარტვილის რ-ნი; ბორცვი სოფ. ქვაითში, წალენჯიხის რ-ნი; ფარფაიჯინჯი (ფარფაი - ვერხვი) - მინდორი ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; ცხაიჯინჯი - მინდორი სოფ. ბანძაში, მარტვილის რ-ნი; ცხაცხვიფერდი - ბორცვი სოფ. ფუქში, წალენჯიხის რ-ნი; ცხვაცხვი საბარგო - მწყემსების სადგომი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; ცხვაისუკი //ცხვაცხვი სუკი//სხვასხვისუკი(ამ ადგილს მირსობამ სუკისაც ეძახიან) - ბორცვი სალოცავითა და სასაფლაოთი სოფ. ლეჯოლიხესა და ლეღვინჯილეში, წალენჯიხის რ-ნი; აქ მდგარა დიდი ცაცხვი, რომელზეც წარმართობის პერიოდში ლოცულობდნენ. ქრისტიანობის დროს აქ ესვენა ჯინჯიხატი (მთავარი ხატი) და წმინდა გიორგის სალოცავი ყოფილა. მირსობა იგივე ნირსობაა ანუ მითრაიზმის კულტისადმი თაყვანისცემა. ჭყონ(ი) ჭა(ი)ე (მუხის ჭალა) - საბალახო სოფ. ნახარებავოში, მარტვილის რ-ნი; ჭყონიხინჯ(ი) (მუხის ხიდი) - სახნავი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; ჭყონ(ი)ჯინჯი //ნა-ჭყონ-(უ) - ტყე-ბორცვი მდ. თათულიას ნაპირას, სოფ. ნალეფსაო, მარტვილის რ-ნი. ჯაპ(ი)ჯინჯი (ქართ. თუთის ძირი) - სახნავი სოფ. მუხურჩაში, მარტვილის რ-ნი.

ე) მართვით დაკავშირებული კომპოზიტები: მსაზღვრელ-საზღვრული დაკავშირებულია ერთმანეთთან მართვის წესით. აქ გამოცავით სამი ქვეჯგუფი: 1) თხზული სიტყვები, რომელთა პირველი, მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვით წარმოდგენილი წევრი, მცენარის აღმნიშვნელი სახელია; 2) თხზული სიტყვები, სადაც მსაზღვრელი მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვით წარმოდგენილი

საკუთარი ან გეოგრაფიული სახელია, ხოლო საზღვრული - მცენარის აღმნიშვნელი სახელი, და ბოლო 3) თხზული სიტყვები, რომლის შემადგენლობაში მსაზღვრელად ისევ მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვით წარმოდგენილი საკუთარი ან გეოგრაფიული სახელია, ხოლო საზღვრულად გამოდის მცენარის აღმნიშვნელი ნასუფიქსარი სახელი, სადაც სუფიქსს, რასაკვირველია, სემანტიკური განსხვავება შეაქვს:

1) თხზული სიტყვები, რომელთა პირველი, მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვით წარმოდგენილი წევრი, მცენარის აღმნიშვნელი სახელია: აკაცია-შ ჯინჯი (აკაციის ძირი)-სახნავი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; ბამბე-შ-წყარი // ბამბეწყუ - წყარო ბუერის მთაში, სოფ. ლემიქავე, მარტვილის რ-ნი; ბზაკალონ-იშ ინჭა (ბზის ჭა) - კარსტული ჭა სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; ბზაკალონ-იშ ღალ(გ)- ღელე სოფ. ლეთკანთში, წალენჯიხის რ-ნი; ბულ-იშ ხინჯი (ბლის ხიდი) - ღელე-ხევი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; ბურღ-ეფ-იშ წყურგილი (ცივწყარო ბუერებში) - მდ. ინწირის მარჯვენა მხარეს, წალენჯიხის რ-ნი; ბურღონაშ ფერდი (ბურღონა - ბუერა) - ფერდობი ბურღონის მთის წვერზე სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; ბურღონა-შ წყარი // ბურღონ წყარი - წყარო ბურღონაში, სოფ. ქვაითი, მარტვილის რ-ნი; ბურღონა-შ ღე(ა)ე// ბურღონღაი - ღელე სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი; ბურღონა-შ წყურგილი (ცივწყარო ბუერებში) - წყარო სოფ. აბედათში, მარტვილის რ-ნი; დამაზონ-იშ წყურგილი// დამასონ-იშ წყურგილი (დამაზი //დამასკი - დამასკური ქლიავი) - სოფ. ჩქვარელი, წალენჯიხის რ-ნი; ე-ღონა-შ საჩაიე//ეღონა-შ ჩაი (იელის ჩაი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; ეკაიე-შ ჩაი (ეკალნარის ჩაი) - ჩაის ფართობი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; ზაკალნა-შ ობონეში (საბანაო ბზანარში)- საბანაო სოფ. ლექაჯაიეში, მარტვილის რ-ნი; თედა-შჯინჯი//თედაჯინჯი (თელის ძირი) -მინდორი სოფ. აბედათში, მარტვილის რ-ნი; თხირფაიე (ადგილი, სადაც თხილი ხარობს) - თხილნარი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; თხინა-შ ღალ - ღელე-ხეობა სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის რ-ნი; თხინაია-შ სუკი (სუკი - ბორცვი) - ბორცვი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; თხირონ-იშ ღალ(გ) - ღელე-ხეობა ლეაფშილეში, სოფ. მუჟავა, წალენჯიხის რ-ნი; თხოძნა-შ აფა (თხოძუ -თხემლა) - სახნავი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; თხოძნა-შ წყარი - თხემლის წყარო

სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **თხოძე-შ ჯინჯი** - სახნავი სოფ. ონოლია, მარტვილის რ-ნი; **თხუმლონ-იშ სუკი** - თხემლნარის ფერდობი სოფ. ნაშამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; **იაკაცია-შჯინჯი** (ქართ. აკაციის ძირი)-მინდორი სოფ. ნოჯიხევში, მარტვილის რ-ნი; **ინჭირ-იშ წყურგილი** (ანწლის ცივწყარო) - წყარო სოფ. მუჟავაში, წალენჯიხის რ-ნი; **იფონ-(იშ) ტობა** (იფონი - ლაფანი) - მორევი სოფ. ბობოთში, მარტვილის რ-ნი; **აღვანა-შ წყურგი(ი)ე** - წყარო სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **კვარია-ში კუჩხა //მათირია//მოვარიე** (სამი სახელი ჰქვია, ქართ. სათოვლია, ბოტანიკოსების აზრით, გამყინვარებას გადარჩენილი მცენარეა)- შუშელის მთა, მარტვილის რ-ნი; **კოლოშინა-შ წყურგილი** (კოლოშინას (ვაზის ჯიშია) ცივწყარო) - ცივწყარო სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **ლანჯიშიშ ტებენე** (იფნის მდინარე)- სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ლიფონ-იშ ხინჯი** (ლიფანი - იფანი) - ნახიდარი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **ლულ-იშ დაღე** - ლედვის დეღე სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **მაგნოლია-შ ჯინჯი** -ჩაის ფართობი სოფ. აბედათში, სადაც დგას მაგნოლიის ხე, მარტვილის რ-ნი; **მაჩარკა-შ წყარი** (ლუფის წყალი) - სენაკი; **ნე-იშჯინჯი//ნემ-იშჯინჯი** (კაკლის ძირი) - სახნავი სოფ. მუხურჩაში, ლეპატარავესა და სოფ. ნაჯახაოში, ბორცვი სოფ. ჯოლევეში, მინდორი სოფ. ლეხაინდრაოში; მარტვილის რ-ნი; სახნავი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნემ-იშ წყარი** (კაკლის წყარო) - წყარო სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნუზუ-შფერდი** (ნაძვის ფერდი)- ფერდობი სოფ. ფუქში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჟირი იაკაცია-შჯინჯი** (ქართ. ორი აკაციის ძირი) - მინდორი სოფ. ნოჯიხევში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ჰყონუ-ემ გიოდვაფუ** (ქართ. მუხნარში გადასაყრელი ადგილი)-ნაგავსაყრელი სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **სხუ-იშჯინჯი //სხულ-იშჯიჯი** (მსხლის ძირი) - სახნავი სოფ. ონოლიასა და სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ურთხელა-შ სუკი //ურთხელ(იშ) სუკი** (ურთხელის ბორცვი)-გორაკი სოფ. ნაგურუში, სოფ. ქალაღანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ურთხელ(იშ)ღალ(გ)**- დეღე-ხევი სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფსქერ-იშ ღალ(გ)** - შქერის დელესოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩაი-შდუ** - ბორცვი სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ჩაი-შშარა** (ჩაის გზა) - გზა სოფ. მუხურჩაში, მარტვილის რ-ნი; **ჩამქვა-შ წყარი** (ბოკვის წყალი) - წყარო სოფ. ჭალის

სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; ჩეგე-ში წიფრ-ონ-ა(ჩეგეშის წიფლ-ნარი) - ღრმა ხევი სოფ. ლეკუკეში, წალენჯიხის რ-ნი; ჩიტი-ში ყურძენი (უსურვაზი) - სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; ჩიტი-ში ბორკი (ქართ. ყვავილი ცისთვალა) - ადგილი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; ცახვი-შ-ჯინჯი //ცაცხუჯინჯი //ცხაცხუ ჯინჯი = ცხაცხუკურზუ(ა)ე //ცაცხოური (ცაცხვის ძირი)- ვაკე-ბორცვი ფერდობი ბერიას გორაზე, სოფ. ქვაითი; ბორცვი სოფ. ლემიქავეში; გზაჯვარედინი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; ცაცხვი-შ ფერდი // ცაცხუ ფერდი - მინდორი სოფ.ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; ამ ადგილას მდგარა სალოცავი ცაცხვი. ცაცხუ-შჯინჯი - მინდორი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; ციცხვაიას ჩაი - ჩაის ფართობი სოფ. ლეციცხვაიეში, მარტვილის რ-ნი; ციცხონა-შ ღალი (ცაცხვიღელე) - ღელე სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; ცხუცხუ-შ ოხვამე - ეკლესია საჯვაროში, სოფ. ლექაჯაიე, მარტვილის რ-ნი;ცხვაცხვ-იშ ფერდი // ცხვაცხვ-იშ სუკი - ბორცვი სოფ. საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; ცეშიხინჯი (თელის ხიდი) -ვაკე-მინდორი მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი;ძერწ-იშჯინჯი(ძეწნის ძირი) - მორევი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; წიფუნე-ში ღაი - წიფლის ღელე სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; ჭაჭახ-იშ ო-ჩაი-ე (ჭაჭახის ჩაის ფართობი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; ჭოდონა-შ ღაი (ჭოდის ღელე) - ეს ღელე ერთვის მანცხვარღაის ღელეს სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; ჭყონა-შ სუკი (მუხის ბორცვი) - ბუჩქნარი სოფ. ნაკიფუმში, წალენჯიხის რ-ნი; ჭყონა-შ ცურუმი ტყა (სუროიანი მუხის ტყე) - სოფ. ეწერი, წალენჯიხის რ-ნი; ჭყონ-იშ ფართობი - ჩაის ფართობი სოფ. ნაკიფუმში, წალენჯიხის რ-ნი; ჭყონ-იშ ჯინჯი (მუხის ძირი) - ბუჩქნარი სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; ხაიონ-იშ წყურგილ (ცივწყარო ისლნარში) - სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; ხოჯი-შ თოი //ხოჯიშ თოლი (ხარისთვალა - ვაზის ჯიშია, ასევე ჰქვია მცენარე ნარცეცხლასაც) - კარსტული ორმო სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; ჯაპ-იშ-ჯინჯი - მინდორი სოფ. ბანძაში, მარტვილის რ-ნი; ჯაპონა-შ ღაი// ჯაპონა-შ ღალგ /ჯაპონა-შ ღალ - ღელე სოფ. ქვაითსა და სოფ. ვედიდკარში, მარტვილის რ-ნი;

2) თხზული სიტყვები, სადაც მსაზღვრელი მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვით წარმოდგენილი საკუთარი ან გეოგრაფიული სახელია, ხოლო საზღვრული - მცენარის აღმნიშვნელი სახელი:

ბაბუ-შ-სხუი (ქართ. პაპის მსხალი) - მოედანი სოფ. ნალეფსაოს ცენტრში, მარტვილის რ-ნი; **ბათლომე-შო(ი) აკაციე** (ბათლომეს აკაცია)-ტუნგის ნარგავები მდ. სურქანის ნაპირას, სოფ. საელიავო, მარტვილის რ-ნი; **ბარბა(ი)ეკარ-იშ ჩაი** - ჩაის ფართობი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **ბარბალობა-შ ცხაცხუ-** ბარბალე ერქვა სარიტუალო ცაცხვის ხეს ჯადირა-ობუჯის საზღვარზე, წალენჯიხის რ-ნი, სადაც აღინიშნებოდა წარმართული ბარბალობა ასტრალური ხასიათის რიტუალით. ქრისტიანობის გავრცელების შემდეგ (I ს-ში) იგი შეცვალა აღმოსავლური წმინდა დიდმოწამე ბარბალეს ხატებამ. **ბაციაშ ჩაი** - ჩაის ფართობი საარახამიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბულშვანდ-იშ ოჩხარჩხალაია** - წყარო ბულშვანდის ფერდობზე სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **გვაჭკა-შ ქუჩურაა წიფური** (გვაჭკას ქოჩრიანი წიფელი) - წიფლის ხე ჩქვალურში, წალენჯიხის რ-ნი; **გრიშა-შ ნეძი** (გრიშას კაკალი) - სახნავი სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **დათაია-შ სხუი** (დათაიას მსხალი) - მსხალი არაჯანიაშ ღაღს მარცხენა ნაპირზე, სოფ. წინაკვერკვე, მარტვილის რ-ნი; **დიხაფალგ-ში ჩაი** - ჩაის ფართობი ფუქარის ბორცვზე, სოფ. ლარა, წალენჯიხის რ-ნი; **დომე-შ ნეძი** - კაკლის ხე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ე-ბალუ(ში) სკუე-ში ოჩაიე** (საბალიშვილოს ჩაის პლანტაცია; უძველესი მეგრული გვარი ბალუში პასპორტიზაციის პერიოდში გაფორმდა როგორც ბალიშვილი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. სკურდში, მარტვილის რ-ნი. **ეფრემია-შ ჩაი** (ეფრემიას ჩაი) - ჩაის ფართობი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **თომა-შ ჩაი // ქარდა-შ ჩაი** (თომას ან ქარდას ჩაი)- ჩაის ფართობი სოფ. ლიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **დიდგა(ში) ჩაი** - ჩაის პლანტაცია სოფელი სკურდში, მარტვილის რ-ნი. **ივა-შ ნარგი ცხაცხუ** (ივას დარგული ცაცხვი) - სოფ. ლია, წალენჯიხის რ-ნი; **ინჭაზაკალონ-იშ** (ბზანარის ჭა, ჭა ბზანარში) - სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; ეს ერთადერთი ინვერსიული წყობის მაგალითი დაფიქსირდა. **იონა-შ ჩაი** - ჩაის ფართობი სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **კვიკვი-იშ ნეძი** (კვიკვის კაკალი) - სოფ. ჭალის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **კვიკვი-იშ ცომური** (კვიკვის ტყემალი) - სათიბი სოფ. ჯვარზენში, წალენჯიხის რ-ნი; **კიკესქუა-შ ჩაი** (კიკესშვილის ჩაი) - ჩაის ფართობი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **კომოთე-შ დიდი ჭყონი** - მუხა დობერაში, სოფ. ნახუნაო, მარტვილის რ-ნი; **კოსტა-შ ლუ-**

ღეფი (კოსტას ლეღეები) - ნასახლარი წალენჯიხაში; **ლუს-იმ ნაც-ხონტა წიფური** (ლუსის გასხლული წიფელი) - სოფ. სამესხიო, წალენჯიხის რ-ნი; **მეიტო-შ-ცაცხვ** (მეიტოს ცაცხვი)- ცაცხვის ხე ბჟაეფიმ გორაზე, მარტვილის რ-ნი; **მიქე-შ დიდი ჭადარი** - ჭადარი დობერაში, სოფ. ნახუნაო, მარტვილის რ-ნი; **მიქე-შ ჭყონი**(მიქეს მუხა) - მუხა სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **მონი-ეფ-იმ ჩაი** (მონიების ჩაი) - ჩაის ფართობი სოფ. ხუნწში, მარტვილის რ-ნი; **პაპა-შ ცხაცხუ** (მღვდლის ცაცხვი) - გორაკი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **პაპა-შ ჩაი**(მღვდლის ჩაი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **სი(ა)გეფ-იმ ც(ხ)აცხუნჯინჯი** - მინდორი სიაგეფიმ მთაზე, სოფ. ნალეფსაო, მარტვილის რ-ნი; **სიდონია-შ დიდი ჭყონი** - მუხა დობერაში, სოფ. ნახუნაო, მარტვილის რ-ნი; **სუმო-შ ბურღ-ონ-ა** (ბურღი -ბურეა) - ტყე სოფ. ლემიქავეში, მარტვილის რ-ნი; **ფახულან-იმ ცხაცხუ** (ფახულანის ცაცხვი) - ხე-ღვთაება სამეგრელოში, სოფ. ფახულანი, წალენჯიხის რ-ნი; **ფიიპე-შ აკაცია** - ადგილი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **ფიფი-ეფ-იმ ჭყონა**(ფიფიების მუხა) - მუხნარი სოფ. ეწერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქარდა-შ ჩაი // თომა-შ ჩაი** (ქარდას ან თომას ჩაი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ლიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხეფგ-ში ნუზუ** (ხეფგს ნაძვი) - ბორცვი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯოტო-შ ნაყა ჭუბური** (ჯოტოს მონიშნული წაბლი) - ადგილი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჰავა-შ ნემი** (დასასვენებელი ადგილი კაკლის ხის ქვეშ) - დასასვენებელი ადგილი სოფ. ფოცხოში, წალენჯიხის რ-ნი;

3) თხზული სიტყვები, რომლის შემადგენლობაში მსაზღვრელად ისევ მეგრულის ნათესაობითი ბრუნვით წარმოდგენილი საკუთარი ან გეოგრაფიული სახელია, ხოლო საზღვრულად გამოდის მცენარის აღმნიშვნელი ნასუფიქსარი სახელი, სადაც სუფიქსს, რასაკვირველია, ლექსიკური განსხვავება შეაქვს:

ანდრია-შ ო-ისგრ-ე (ისგრ -ისლი) - სამოვარი სოფ. ჭაბურთაში, მარტვილის რ-ნი; **ანდრო-შ ო-ჯაპ-ე-ში** (ქართ. ანდროს თუთნარი) - სახნავი სოფ. ლექაჯაიე, მარტვილის რ-ნი; **ანთი-ეფ-იმ ო-ისგრ-ე** (ანთიების საისლე) - ადგილი სოფ. ლია-ჯვარის გზატკეცილზე, წალენჯიხის რ-ნი; **ანთი-ეფი-შ ო-ისირ-ე** -ჯაგნარი ლია-ჯვარის გზატკეცილზე,წალენჯიხის რ-ნი;**არსენ-იმ ნა-(ა)ო-აკაცი-ონ-ი** - ტყე სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **ბათა-შ ნა-ისირ-გ** (ბათა

სარიას აქ ჰქონდა საისლე) - თხმელნარი უსქირაფდლის ხეობაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბათა-შ ნა-ო-ისირ-ი** (ბათას ნაისლარი) -სახნავი ტაფობზე მექოვეთის სერსა და ბათას ტყეს შუა, სოფ. ნაკიფუ, წალენჯიხის რ-ნი; **ბაკო-შ ნა-ო-ბინეხ-ი** (ბაკოს ნავენახევი) - ტყე კაკილაშის ფერდობზე, წალენჯიხის რ-ნი; **ბარდა-შ ნა(ო)ბინეხ(ე)** (ბარდას ნავენახარი) - სახნავი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **ბარდღამა-ბინეხ(უ)** (ბარდღას ნავენახარი) - სახნავი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; აქ გენეტივის ნიშანი ნაწილობრივ დაკარგულია. **ბართიმე-შ ო-აკაცი-ე** - ტუნგის ნარგავები სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი; **ბასაია-შ ო-ჭობურ-ე** (ქართ. ბასას წაბლნარი) - სახნავი სოფ. საელიავოში, მარტვილის რ-ნი; **ბაცუ-შ ქუა(ა)-ონ-ა** (ბაცუს ზღმარტლი) - სახნავი ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **ბეგი-შ ნა-ისგრ-ი** (ბეგის ნაისლარი) - ტყე ლესალეს გორაზე, წალენჯიხის რ-ნი; **ბეგი-შ ო-ჩაი-ე** (ბეგის ჩაის ფართობი) - ჩაის ფართობი ლექუ-სუეში, სოფ. ჩქვალერი, წალენჯიხის რ-ნი; **ბესო-შ ოცხიმურ-ონ-ი** (ბესოს რცხილნარი) - რცხილნარი გზის პირას წალენჯიხის რ-ნი; **ბეჩა-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის ფართობი ბეჩაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბესა-შ ნა-(ა)ანჯ-უ** (მეგრ.(ა)ანჯ-ი> ლანჯ-ი - ქართ. კოპიტი)- სახნავი სოფ. ლეხაინდრაგოში, მარტვილის რ-ნი; **ბიდა-შ ო-ჩაი-ე** (ბიდას ჩაის ფართობი) - ჩაის ფართობი სოფ. ლია, წალენჯიხის რ-ნი; **ბიქტორია-ს თხ-ინ-ა // ყარამანი-შ თხ-ინ-ა** (ბიქტორიას//ყარამანის თხილნარი)- ბუჩქნარი სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ბულ-შ ვადი-შ ო-ჩხარჩხალაი-ა** (წყარო ბლის ხეივანში) - ჭიჭე ტებენის მარჯვენა ნაპირას, წალენჯიხის რ-ნი; **გახუ-შ ო-ისგრ-ე** (გახუს ისლნარი) - ბუჩქნარი სოფ. საელიავო, მარტვილის რ-ნი; **გვადა-შ ო-ისირ-ე** (ისირი -ისლი) - სახნავი სოფ. ლეპატარავეში, მარტვილის რ-ნი; **გვაჩი-შ ო-ისგრე** - ისლნარი სოფ. ლეხაინდრაგოში, მარტვილის რ-ნი; **გიორგი-შ ნა-ისგრე** - ჩაის ფართობი სოფ. პალურში, წალენჯიხის რ-ნი; **გრიშა-შ ო-ისგრ-ე** - ისლნარი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **ერისტუ-შ ნა-(ო)-ისირ-(უ)** - ტყე სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **ერი-შ ო-ისგრ-ე** (ერის ისლნარი) - ისლნარი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **ექურდიე-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის პლანტაცია სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **ვატა-შ სხულ-ონ-ი** (ვატას მსხალნარი) - სოფ. ჯგალი, წალენჯიხის რ-ნი; **ვეჯინჯი-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის ფართობი სოფ. ჯგალსა და საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ვლადიმირი-შ ჭანდარ-ონ-ი** - ჭადრის ხე სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის

რ-ნი; **თათია-შ ზაკალ-ონ-ი** - ბზანარი ნაკიფუსა და ლაკადას შუა, ეკუთვნოდა მეწამლე თათიას, წალენჯიხის რ-ნი; **თედო-შო-ჩაი-ე** - ჩაის ფართობი ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **იბლო-შ ნა-ისგრ(ე)** - სამოვარი სოფ. წინაკვერკვეში, მარტვილის რ-ნი; **იბლო-შ ო-ისგრ-ე** - ისლნარი სამარლიოში; **ივანე-შ ნა-ისირ(უ)** - სამოვარი, სოფ. აბედათი, მარტვილის რ-ნი; **იზდორეა ო-თუთუმ-ე//იზდორე-შ ო-თუთუმ-ე** (ისიდორეს სათუთუნე) - მინდორი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **იზიდორე-შ ნა(ო)ბუნებ(ე)** - ჩაის ფართობი სოფ. უღურიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **კაზა-შ ჭველ-ონ-ი** (კაზას თხემლნარი) - ტყე სოფ. ლეშამუგეში, წალენჯიხის რ-ნი; **კაკინია-შ წოხლენი ო-ჩაი-ე** (კაკინიას ყოფილი ჩაის ფართობი) - სოფ. ობუჯი, წალენჯიხის რ-ნი; **კაკ-იმ ნა-ბამბ-უ** - ბუჩქნარი მელაგურთან, სოფ. ლემიქავე, მარტვილის რ-ნი; **კარტოზია-შ ო-ისგრ-ე** - ბუჩქნარი მდ. შანის ნაპირას სოფ. აბედათში, მარტვილის რ-ნი; **კიკუ-შ ო-თუთუმ-ე** (კიკუს სათუთუნე) - ფერდობი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **კოკია-შ ნა-ისრ(ე)** (კოკიას ნაისლარი) - ფერდი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **კოლია-შ ნა-ბიხუ** (კოლიას ნავენახარი) - სოფ. სამესხიო, წალენჯიხის რ-ნი; **კოლია-შ ო-ჩაი-ე** (კოლიას ჩაის ფართობი) - ბუჩქნარი სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი; **კომოთე-შ ძიგირ-ონ-ა** (ძიგრონა -ეკალნარი) - ტყე დობერაში, მარტვილის რ-ნი; **კორსანტელი-შ ნა-დის(ე) //კაკლარ-ონ-ი** (კორსანტელის ჯაგნარი) - სოფ. ნაგურუ, წალენჯიხის რ-ნი; **კოსტაია-შ ანჯ-ონ-ა** - ბუჩქნარი სოფ. ნაჯახაოში, მარტვილის რ-ნი; **კოსტა-შ ლაკაცი-ონ-ი** (კოსტას აკაციის ტყე) - აკაციის ტყე სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **კოსტა-შ ო-ისირ-ე //კოსტა-შ ო-ისგრე** (ქართ. კოსტას ისლნარი) - ჩაის ფართობი მდ. სურქანის ნაპირას სოფ. საელიავო, მარტვილის რ-ნი; **კოწია-შ ო-ისგრ-ე** - ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **კოწია-შ ცხიმურ-ონ-ა** (კოწიას ცხემლნარი) - სოფ. ჯვარი, წალენჯიხის რ-ნი; **კუჭუ-შ ო-წიფურ-ე** წიფლნარი სოფ ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ლადი-შ ო-თუთუმ-ე** (ლადის სათუთუნე) - სახნავი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **ლად-იმ ო-ლაკაცი-ე //ლად-იმ ო-აკაცი-ე** (ლადის აკაციები) - სახნავი სოფ. ქვაითში, მარტვილის რ-ნი; **ლაზ-აშ ო-ჩაი-ე** (ლაზას ჩაის ფართობი) - ჩაის ფართობი ნაკარუს ფერდობზე, სოფ. ლესალე, წალენჯიხის რ-ნი; **ლაუ-შ ო-ჩაი-ე** (ლაუს ჩაის ფართობი) - სოფ. ლესალე, წალენჯიხის რ-ნი; **ლესალე-შ ო-ჩაი-ე** - ლესალელების

ჩაის ფართობი, წალენჯიხის რ-ნი; **ლიარ-ეფ-იმ ო-ჩაი-ე** (ლიელების ჩაის ფართობი) - ჩაის ფართობი სოფ. ლიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **მაია-შ უშქურ-ონ-ა** (მაიას ვაშლნარი) - მინდორი სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **მახაზ-იმ ნამაღაზას ო-დაფ-ე** (მახაზის ნალიის ადგილზე გაშენებული დაფნარი) - სოფ. სამესხიო, წალენჯიხის რ-ნი; **მედან-იმ ო-ჩაი-ე** (მედანის ჩაის ფართობი) - სოფ. ლარა, წალენჯიხის რ-ნი; **მართა-შ ნა-ხაჯ-უ** - ადგილი სოფ. სტეფასდაბალში, მარტვილის რ-ნი; **მაქსიმე ხურცია-შ ო-ისირ-ე** - სახნავი სოფ. ლეხა-ინდრაგოში, მარტვილის რ-ნი; **მიხა-შ ნა-ო-ბინეხ(უ)** - ბუჩქნარი სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნალაგვან-იმ ჩაი (ლაგვანი - ქვევრი)** - ჩაის ფართობი სოფ. ლიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნესტორ-იმ ჭუბურ-ონ-ი** (ნესტორის წაბლნარი) - ბუჩქნარი სოფ. საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ომერ-იმ ო-ისერ-ე** - ჩაის ფართობი სოფ. ლიაში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ისერეშ დუდი// ო-ისერეშ სუკი** - მაღალი გორა სოფ. ქალაღალში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-სირ-ე-შ ჩაი** - ჩაის ფართობი ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **ო-ტუნგოლი-შ გინაჯინუ** (ხედი ტუნგოს ბაღიდან) - პატარა ბექობი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **პავლე-შ ნა-ბინეხ** (პავლეს ნავენახარი) - სახნავი სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **პაპა-შ ნა-ისირ-უ** - ადგილი სოფ. ბანძაში, მარტვილის რ-ნი; **პემო-შ ო-ისერგ** - ბუჩქნარი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **პერტია-შ ო-ისერ-ე // აეპერტიეშ ო-ისერ-ე** - ისლნარი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **პეტრე-შ ნა-ისერგ** - ბუჩქნარი სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **პეტრე-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის ფართობი სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის რ-ნი. **ჟენია-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის პლანტაცია სოფ. საჩინოში, წალენჯიხის რ-ნი; **სანდრო-შ ნა-ისერგ** - მინდორი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **სვიმონკარი-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის პლანტაცია სოფ. ობუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; **სპირდო-შ დიდი ო-ცხიმურ-ე** - ტყე სოფ. ნახუნაოში, მარტვილის რ-ნი; **სტეფა-შ ო-ისერ-ე** - ისლნარი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **სუაბერ-ეფ-იმ ნა-ცაცხუ //სუაბერიეფიშ ცხაცხვი** - საკულტო ხე სოფ. ნალეფსაოში, მარტვილის რ-ნი; **ტებენე-შ ო-ჩაი-ე** - ჩაის პლანტაცია სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფიფი-ეფ-იმ ნა-თუთუნ-უ** (ფიფიების ნათუთუნარი) - ბუჩქნარი სოფ. მედანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფიფი-ეფ-იმ ნა-ჭარხალ(გ)** (ფიფიების ნაჭარხ-ლევი) - მინდორი სოფ. მედანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ფუკია-შ ო-ბინეხ-ე** - ვენახი სოფ. ონოღიაში, მარტვილის რ-ნი; **ქუთუ-შ ო-**

ისგრ-ე - სახნავი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქუბუ-შ ნა-ისგრ(გ)** - თხმელნარი უბადოლალში, წალენჯიხის რ-ნი; **ქუბუ-შ ნა-ქობალ** (ქუბუს ნაპურალი) - ტყე უბადოლალში, წალენჯიხის რ-ნი; **ყარამან-იმ თხ-ინ-ა** (ყარამანისთხილნარი)-ბუჩქნარი სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ყურუყე-იმ ო-ჯამბ-ე** (ყურუყების თუთნარი) - სახნავი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **შარდენი-შ ო-ისირ-ე** (ისირი -ისლი) - ადგილი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **შეფე-შ ნა-ო-ბინეხ(გ)** - ჩაის პლანტაცია სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **შინტო-შ ბულ-ონ-ი** (შინტოს ბალნარი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **შონ-იმ ო-ჩაი-ე** (სვანის ჩაის ფართობი) - სოფ. ეწერი, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩაგუ-შ ნა-ხაჯ-უ** - ადგილი სოფ. სტეფასდაბალში, მარტვილის რ-ნი; **ჩაგუ-შ ო-ჩაი-ე** (ჩაგუს ჩაის ფართობი) - სოფ. მუჟავა, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩერიმ-იმ ო-ისირ-ე** - ისლნარი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **ძვამვა-შ ნა-ბინეხ** -ბუჩქნარი სოფ. ულურიამში, წალენჯიხის რ-ნი; **ძვამვა-შ ნა-ისგრ(გ)**- მინდორი სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ძომ-ონ-ა-შ ღალ(გ)** - დელე სოფ. ნაშამგუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჭუჭა-შ ო-ჩაი-ე** (ჭუჭას ჩაის ფართობი) - სოფ. კუხე, წალენჯიხის რ-ნი; **ხაფულ-იმ ო-ჩაი-ე** - ჩაის ფართობი სოფ. ეწერში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხურცი-ეფ-იმ ნა-ისირ-უ** (ხურციების ნაისლარი) - ჩაის ფართობი სოფ. ლეხაინდრაფოში, მარტვილის რ-ნი. **ჯათუ-შ ნა-ო-ბინეხ(გ)** (ჯათუს ნავენახარი) - ხმელნარი სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯგალ-არ-ეფ-იმ ო-ჩაი-ე // ვეჯინჯ-იმ ო-ჩაი-ე** (ჯგალელების ჩაის ფართობი// დიდძირის საჩაიე) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ჯგალში, წალენჯიხის რ-ნი;

გენეტივის ნიშანი დაკარგულია: გორე ბურდ-ონ-ა (გორეს ბურენარი) - ბორცვი მდ. შეტეურის ნაპირზე სოფ. საელიავო, მარტვილის რ-ნი; **ჯორხუ ჭუბურ-ონ-ი** (ჯორხუს წაბლნარი) - ტყე სოფ. ნაგურუში, წალენჯიხის რ-ნი. ამ ბოლო ორ მაგალითში მსაზღვრელთან ნათესაობითი ბრუნვის ნიშანი დაკარგულია.

ვ) ტოპოკომპოზიტების შემდეგ ჯგუფში ამჯერად მსაზღვრელი წარმოადგენს სუფიქსით გაფორმებულ მცენარის აღმნიშვნელ სახელს, ხოლო საზღვრული კი ჩვეულებრივ, გეოგრაფიული, ადგილის აღმნიშვნელი ზოგადი სახელია:

მადვ-ანა-პიჯი //მადვ-ანა-ჭა(ა)ე // მადვ-ან-ძგა //ლაღვანა(ი)ე (ლეღვნარის პირი, ლეღვნარის ჭალა, ლეღვნარის კიდე, ლეღვნარი)

- სახნავი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **თხიხ-ონ-წყარი** (თხილნარის წყარო) - სოფ. მუჟავა, წალენჯიხის რ-ნი; **ლაღვ-ან-აჭა(ა)ე** (ლეღვნარის ჭალა) - სახნავი სოფ. ონოლიაში, მარტვილის რ-ნი; **პანე-შ-ონ-ა ღალ(ღ)**(პანე ვაზის ჯიშია)- ღელე სოფ. კუხეში, მარტვილის რ-ნი; **პანა-შ-ონ-ა-შ ღალ(ღ)** - ღელე სოფ. ნაგურუში, სოფ. ომუჯში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-თიფურე-შ სუცი** (ნათივარის ბორცვი) - ბორცვი სოფ. ლეციცხვაიეში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-იანჯუბიჯი** (ნალაფანარის პირი) - სახნავი სოფ. ნაგებერაოში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ისგრე-ში რობუ** (ნაისლარის ხევი) - პატარა ხევი, სოფ. კუხე, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ობინეხ-გ-ში-ი წყურგილი** (ნავენახარის ცივწყარო) - ცივწყარო სოფ. ჯოლევეში, მარტვილის რ-ნი; **ნა-ფაწყუ** (ნაფეტვარის წყარო) - სოფ. ფოცხო, წალენჯიხის რ-ნი; **ნაფატ(უ)ღალ(ღ)** (ნაფეტვარის ღელე) - მდ. ოლორის მარჯვენა შენაკადი, სოფ. ნაგურუ, წალენჯიხის რ-ნი; **ნაფატგ-ში რზენი** (ნაფეტვარის ვაკე) - მინდორი სოფ. ქალაღალიში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნაქერღალ(ღ)** (ნაქერალის ღელე) - ღელე და ხევი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ნა-ხარანუ-შ წყურგი** (ხარანუ/ხარდან - ვაზის ჯიშია) - ცივწყარო სოფ. სტეფასდაბალში, მარტვილის რ-ნი; **ნემ-ონ-ა(შ) წყარი** (ნაძვნარის წყალი) - ღელე, მოედინება და ერთვის მანცხვარ ღელეს, მარტვილის რ-ნი; **ნემოდ-ონ-ა-შ ღალ(ღ)** (ნაძვნარის ღელე) - ღელე სოფ. ლესალეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ბინეხ-ე-შ თუდოლენი** (ვენახის ქვემოთა მხარე) - სოფ. ეწერი, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ბინეხ-ე-შ წყურგი-ი** (ცივწყარო ვენახში) - სოფ. ჯოლევი, მარტვილის რ-ნი; **ო-ლაკაცი-ე ღალი** (აკაციების ღელე) - ღელე სოფ. ლეჯოლიხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ლუღეღალ(ღ)** - ღელე სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-მანდარინ-ე-სუცი** (მანდარინების ბორცვი) - ბორცვი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-წყურგილ-ე ჩაი** (ცივწყაროს ჩაი) - ჩაის პლანტაცია სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ო-ჭვეი-ე რზენი** (ჭვეი - ჭვავი, რზენი - ვაკე) - სახნავი სოფ. ნაგურუში, სადაც ადრე ჭვავი ითესებოდა, წალენჯიხის რ-ნი; **ფშალუ-ონ ღალ(ღ)** (ფშალუ - სვია) - ღელე სოფ. მაგანას სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ღეჯი-ან ნემ-ონ-ი** (ჩავარდნილი ადგილი კაკლნარში) - ადგილი ჭალის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ღუმუ-შ ო-გიმარე** (ღომის საცხევი) - სახნავი სოფ. კუხეში, წალენჯიხის რ-ნი; **შუშელ წიფ-ონ-ა**(შუშელის მთას სამი სახელი ჰქვია: ასხი, შუშელი და მაიდანა ანუ შუშელის მთის წიფლნარი) -

სამოვარი სქურის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **შქერ-ონ-(ა) ღალ(გ)** (შქერნარის ღელე) - ღრმა ხევი სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩამგ-ონ წყარი** (ბოკვნარის წყარო) - მდ. მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჩამგ-ონ-იშ დუდი** (ჩამგა - ბოკვი) - მთა ეგრისის ქედზე, წალენჯიხის რ-ნი; **ცუნღალ(გ)** (თელნარის ღელე) - ღელე მაგანის სატყეოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცურუ-ამ-ნეძი** (სუროიანი კაკალი, -ამ სუფიქსი სიტყვას სძენს ქონების მნიშვნელობას) - სახნავი სოფ. ფახულანში, წალენჯიხის რ-ნი; **ცურუ-ონ-ღალ(გ)** (ცურუ - სურო) - მდ. ქენწყალის შენაკადი, სოფ. სამესხიო, წალენჯიხის რ-ნი; **ძგგერ-ონ-ი-შ ინჭა**(მაყვლოვანის ჭა) - მაყვლოვანის წყარო, ჯვრის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **ძგერ-ონა-შ მიოხვამური** (მაყვლოვანის სალოცავი. აქ მდგარა ურთხელის ხელთაება) - სქურის სატყეო, წალენჯიხის რ-ნი; **ძგერ-ონ-ა-შღალ(გ)** (მაყვლოვანის ღელე) - ღრმა ხევი სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **წიფრ-ონ-ღალ(გ)** (წიფლნარის ღელე)-ღელე სოფ. ჯადირაში, წალენჯიხის რ-ნი; **წელამ-ონ-ა-შ დუდი** (წელამი, კალამი -შალაფა)-სამოვარი სოფ. მედანში, წალენჯიხის რ-ნი; **წყეი-ონ-ღალ(გ) (ღელე წყავნარში)** - სოფ. ჭველე, წალენჯიხის რ-ნი; **წყეა-ონ-ღალ(გ) //წყეინღალ(გ) //წყეიონღალ(გ) // წყი(ა)ონღალ(გ) (წყე>წყეივი>წყელი>წყოვი - წყავი)** - სოფ.საჩინო, ტყე-ხევი სოფ. მაზანდარაში, ქენწყალის მარჯვენა შენაკადი, სოფ. ობუჯი, წყავის ბუჩქები სოფ. ნაკიფუში, ტყე-ხეობა სოფ. ნაკიფუში, წალენჯიხის რ-ნი; **ხაი-ონ-ღალ(გ) //ხაი-ონ-ღალ(გ)//ხაი-ონ-აღალ(გ)** - ხევი და ღელე სოფ. სამესხიოში, წალენჯიხის რ-ნი; **ჯამშ-ონ-ა ღალ(გ)** (თუთნარის ღელე) - ღელე და მდ. ინწრას შენაკადი სოფ. მაზანდარაში, წალენჯიხის რ-ნი.

ზემოთ მოტანილი მასალა დასტურია იმისა, რომ ისტორიული კოლხეთის ტერიტორია იყო არა მარტო ოქრომრავალი, არამედ ფლორამრავალიც, ცნობილი თავისი უნიკალური მცენარეული საფარით, რაც მკაფიოდ აისახა მიკროტოპონიმიში.

ჩვენ მიერ მოტანილი მასალის მიხედვითსტატიაში დაფიქსირდა კოლხური ვაზის შემდეგი ჯიშები: **1. ადესა//იზაბელა, 2. ამზალახა //ამზალახი //ამზალახონა** (შავი წვრილმარცვლიანი ვაზის ჯიში, ჰგავს ფრანგულას, იანვარშიც ხარობს), **3. აკიდო, 4. აფშილორი, 5. ბაბილო, 6. ბულიში //ბულიშონა, 7. ბურები, 8. გაბიამური//გაბილური** (სახელწოდება მომდინარეობს გაბიას გვარიდან), **9.**

გაგრა, 10. გვიტილური, 11. გგრები, 12. გუდაუთური, 13. დღუნ-
 დღუში, 14. ეშერძგული, 15. ველთახი, 16. ზერდაგი, 17. ზერდა-
 გული, 18. თანაფიფა, 19. თქეოფო, 20. კაბისონი //კაპისთონი, 21.
 კაჭიჭი, 22. კეთილური, 23. კერთოლი, 24. კვაცახური, 25. კიკაჩე, 26.
 კოლოში, 27. კუაჩი, 28. კუტალა, 29. მარგატელი, 30. მაური, 31.
 მაჭკიდიას, 32. მაჭკვათური, 33. მაჭყვადური, 34. მახვატელი, 35.
 მწვანე, 35. მორცხვია, 36. ნოჭადენი, 37.ოკონა, 38. ოფოფი, 39. ოჯა-
 ლეში, 40. პანე(ში)//პანეშონა //პალეში//პალაში(-ში ნათესაობითი
 ბრუნვის ნიშანია და არა ფუძისეული), 41. პუმპულიში, 42.
 ყვანიერი, 43. სამანჭრო//სამარჭო//სამაჭრო, 44. სამჭაჭა, 45. ტობა, 46.
 ტოვახი, 47. ტოროკუჩხი, 48. ტუტაში, 49. უჩა(ში) //უჩაშონა, 50. უჩა
 ხარდანნი, 51. ფრანგულა, 52. ღორჯოული, 53. ღუდღუში (საადრეო
 ჯიში), 54. ღურშონა //ღურჩონა (აქ -შ ნათესაობითი ბრუნვის
 ნიშანია, ხოლო -ონ მრავლობითისა და კრებითობის გამომ-
 ხატველი სუფიქსი), 55. ქუმური, 56. ქუმ(უ)ში //ქუმუშონა (თეთრი
 ვაზის ჯიში), 57. შონა //შ-ონ-ურ-ი // შონურონა// შონნორა//
 შონდორა, 58. შხურინი//შხურიში, 59. შხურიშ კი, 60.
 ჩერგვალი//ჩერგვალონი იგივე ჭვიტილური, 61. ჩეკოლოში, 62.
 ჩემთასი //ჩემთასონა, 63. ჩე(ში)//ჩეშონა (აქაც -შ ნათესაობითი ბრუ-
 ნვის ნიშანია, ხოლო -ონ მრავლობითისა და კრებითობის გამომ-
 ხატველი სუფიქსი), 64. ჩემფეში // ჩეჭიფეში // ჩემჭეშონი //
 ჩემფეშონი (ამბალახას მსგავსი ჯიშია), 65. ჩეფიჭეში, 66. ჩეხარდანნი,
 67. ჩიტიში ბინები, 68. ჩიჩქიში, 69. ჩხერი, 70. ჩხოროკუხი, 71.
 ცანაფითა, 72. ცგცა, 73. ცქიტი//ცქიტიშონა//ცქვიტიშანა, 74. ცხენიში
 ძუძუ, 75. ცხკეში, 76. ცხიმურული, 77. ცხინკოლოური, 78. ყურიში//
 წყვირიში //წყუიში, 79. ჭაბუსი, 80. ჭადა, 81. ჭვიტილური, 82.
 ჭითაში//ჭითაშონა, 83. ჭითა ჭიფე ყურძენა, 84. ჭიფეშონა //ჭიფეში,
 85. ჭოდი ჩე, 86. ჭოდი უჩა, 87. ჭოდიში//ჭოდონა// ჭოთოშონა, 88.
 ჭუბარი, 89. ხარდანნი, 90. ხემხუ, 91. ხვანჭკარა//
 ხვანჭკირა//ხვანჭკილი, 92. ხიხვი, 93. ხოჯი თოლი(თეთრი
 ყურძენი), 94. ხოჯიში თოლი (წითელი ყურძენი), 95. ხოჯიშ
 ყურძენი, 96. ჰამოში.

ჩვენ კმაყოფილებას გამოვთქვამთ, რომ შევასრულეთ სულ-
 კურთხეული მეცნიერის, თსუ ონომასტიკის განყოფილების გამგის
 ბატონი პაატა ცხადაიას სურვილი და ანდერძი წარმოგვედგინა
 ისტორიული კოლხეთის ტერიტორიაზე, კერძოდ სამეგრელოს

რაიონებში დადასტურებული მიკრო და მაკროტოპონიმები, მიღებული მცენარეთა სახელებისაგან. ნაშრომში მოტანილი ფიტონიმები, ოიკონიმები, ჰიდრონიმები, კომონიმები და სხვ. ჩაწერილია ჩვენ მიერ, მოპოვებულია ინფორმატორების გამოკითხვით და ასევე ვეყრდნობით პაატა ცხადაიას კრებულებს „სამეგრელოს გეოგრაფიული სახელწოდებანი“ (2007-2013). სტატიაში ცალკე ვიძლევიტ კოლხეთში გავრცელებული ვაზის ჯიშების სიას, რათა ეს სახელები არ მიეცეს დავიწყებას. ცნობები კოლხეთის მცენარეული საფარის სიმრავლისა და ნაირსახეობის შესახებ მოტანილია არა მარტო ბერძნულ მწერლობაში, არამედ ანალოგიურ ცნობებს ვხვდებით რომაულ ლიტერატურაშიც. კოლხეთის ფლორა ცნობილი იყო თავისი სამკურნალო მცენარეებით, რომელთა მსგავსი სხვაგან არსად არ მოიპოვებოდა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

გეგეჭკორი არნოლდ, დედაბუნება, გამომცემლობა „განათლება“, თბილისი, 1986

გიგაური ციური, კოლხეთი რომაულ მწერლობაში, გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“, თბილისი, 1985

ელიავა გივი, მეგრულ-ქართული ლექსიკონი, პროფ. კორნ. დანელიას რედაქციით, გამომცემლობა „ინტელექტი“, თბილისი, 1997

კეკელია, 2022 - კეკელია იგორ, აფხაზეთის ისტორიული და თანამედროვე ტოპონიმია, გამომცემლობა არტანუჯი, თბილისი, 2022

მაკალათია სერგი, სამეგრელოს ისტორია და ეთნოგრაფია, გამომცემლობა „საარი“, თბილისი, 2006

მაყაშვილი ალ., ბოტანიკური ლექსიკონი, გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი, 1991

ჟღენტი, 2017 - ჟღენტი ივანე, ნარკვევები ქართული ხალხური და ძველი პროფესიული მუსიკის შესახებ, თბილისი, 2017

საქართველოს სსრ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული დაყოფა, 1987 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, V გამოცემა - გადამუშავებული და შეესვებული, გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველო“, თბილისი, 1987

ფენრიხი, სარჯველაძე 2000 - ფენრიხი ჰ., სარჯველაძე ზ., ქართველურ ენათა ეტიმოლოგიური ლექსიკონი (II შვეს. და გადამ. გამოცემა), თბილისი, 2000.

ფიფია დანიელ, მეგრული სალექსიკონო მასალები, გამომცემლობა „არტანუჯი“, თბილისი, 2008

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, 8 ტ., თბილისი, 1956-1964

ქართულ კილო-თქმათა სიტყვის კონა, შემდგენელი ალ. ღლონტი, გამომცემლობა „განათლება“, თბილისი, 1984

ქირია..., 2015 - ქირია ჭაბუკი, ეზუგბაია ლალი, მემიშიში ომარ, ჩუხუა მერაბ, ლაზურ-მეგრული გრამატიკა, გამომცემლობა „მერიდიანი“, თბილისი, 2015

ქობალია ალიო, მეგრული ლექსიკონი, გამომცემლობა „არტანუჯი“, თბილისი, 2010

ცხადაია პაატა, სამეგრელოს გეოგრაფიული სახელწოდებანი, მარტვილის რაიონი (სამხრეთი ნაწილი), გამომცემლობა „არტანუჯი“, თბილისი, 2010

ცხადაია, 1999 - ცხადაია პაატა, ტოპონიმიკური ინტერფერენციის საკითხისათვის აფხაზთა და მეგრელთა ეთნიკურტერიტორიულ საზღვარზე, ქართველური მემკვიდრეობა, III, ქუთაისი, 1999.

ცხადაია პაატა, წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის გეოგრაფიული სახელწოდებანი, გამომცემლობა „უნივერსალი“, თბილისი, 2015

ჭანტურია აკაკი, მასალები მეგრულ-ქართული ეთნოგრაფიული ლექსიკონისათვის, თსუ შრომები 321, გამომცემლობა თსუ, 1996

ჭარაია პეტრე, მეგრულ-ქართული ლექსიკონი, სულხან-საბა ორბელიანის სახ. თბილისის პედაგოგიური უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბილისი, 1997

Баранов Х.К., Арабско-Русский Словарь, Москва, 1984

Русско-Грузинский Словарь, Тбилиси, 2007

Büyük Lazca Sözlük, Didi lazuri Nenapuna, İstanbul, 2007

Nişanyan Sevan Bedros, Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü, <https://www.nisanyansozluk.com/kelime>

Türkçe Sözlük, TDK, Ankara, 2005